อนุสรณ์

งานประชุมเพลิงศพ

อุบาสิกาเทียบ นุตตานนท์

โยมมารดา พระไพโรจน์ภัทรธาดา

เจ้าอาวาสวัดใหญ่อินทาราม

ดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี

๒ กรกฎาคม ๒๕๑๐

อนุสรณ์

งานประชุมเพลิงศพ

อุบาสิกาเทียบ นุตตานนท์

โยมมารดา พระไพโรจน์ภัทรธาดา

เจ้าอาวาสวัดใหญ่อินทาราม

ณ เมรุวัดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี

๒ กรกฎาคม ๒๕๑๐

"คุณานุสติ"

อุ – บัติดีเด่นแท้ ทางบุญ

บา – รมีศรีหุน ท่านสร้าง

สิ – ร กราบ "รัตนตรัย" จุน เจิมจิต นิจนา

กา – ร กิจสงเคราะห์กว้าง เกิดถ้วนญาติถึง.

"เหียบ" คำนึงนิจหมั้น หมายกรรม กุศลเอย

นุต – ตริยสัจจธรรม ธาตุเรื้อง

ตา – ใน, แน่วเนื่องนำ แนะลูก สูงแล

นนท์ – จิตชีวิตเปลื้อง ปลดทิ้งสิ่งหมอง ฯ.

โดย ภัทรธาดา

อุบาสิกาเหียบ นุตตานนท์

ชาตะ ๒๔๑๕

มตะ ๒๕๐๕

"แม่ - ลูก = ลูก - แม่"

แม่ – มีคุณมุ่งเลี้ยง ลูกมา เจริญเฮย

ลูก – เติบโตชีวา วุ่นไร้

ลูก – คิดทุกเวลา ลืมไม่ ลงแม่

แม่ – พร่ำสอนลูกให้ ห่างร้ายหมายสันติ์

สรวมอัญชลิตน้อม มนตอบ สนองเนอ

ปลงศพตามขนบชอบ เช่นชี้

กุศลแผ่ญาติรอบ แรงร่วม อุทิศแม่

ลูกมุ่งหมายทุกข์ลี้ โลกหน้าแม่เกษม (เถิดนา)ฯ.

จากลูก - ลูก - ของแม่.

ประวัติ

คำว่า "ประวัติ" หมายถึงการแสดงความเป็นมาในอดีต เพื่อเกี่ยวโยงเรื่องราวนั้น ๆ ให้รู้ถึงในปัจจุบันโดยเฉพาะชีวะประวัติที่กล่าวถึงบิดามารดาของตน อันได้ถึงแก่กรรมลงนั้น หากจะกล่าวไว้เพียงสั้น ๆ ก็เป็นที่น่าเสียดาย ซึ่งพระคุณของบิดามารดาที่ได้มีแก่บุตรและธิดา ไม่เป็นที่ปรากฏให้สมกับที่เป็นปูชนียบุคคลของบุตรและธิดา แต่ที่ไม่สมัครให้เป็นเช่นนั้นนั้นก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ดังนั้นการแสดงชีวะ-ประวัติของโยมมารดาจึงค่อนข้างยาว ทั้งนี้เพราะว่ามีบางตอนเกี่ยวกับชีวะประวัติส่วนตัวของข้าพเจ้า และพี่ ๆ น้อง ๆ แซกเข้าไปด้วย เพราะข้าพเจ้าถือว่าโยมมารดากับข้าพเจ้านั้นเสมือนเป็น "เอกีภาวะ" และเรื่องราวต่าง ๆ โยมเป็นผู้จดจำได้ดีและหมั่นเล่าให้ฟังและได้ฟังจำไว้ บางอย่างได้จดบันทึกไว้ ดังนั้นขณะเขียนประวัติของโยมจึงค่อนข้างจะหนาไปสักหน่อย ทั้งนี้และทั้งนั้นก็ด้วยมีวัตถุประสงค์หวังจะฝากการพรรณนาพระคุณของโยม พร้อมกับการปฏิบัติตามหน้าที่ของบุตรไว้ในบรรณโลกด้วย แต่ความรู้สึกของข้าพเจ้าอันแท้จริงแล้ว ยังรู้สึกเสมอว่าการบรรยายประวัติของโยมที่ท่านผู้รับได้อ่านอยู่นี้ แม้ว่าจะยืดยาวเท่าไรก็ตาม ก็ยังไม่รู้สึกเพียงพอได้เลย ยังไม่สมกับคำกลอนอักษรสุนทรียภาพที่กล่าวว่า

"เอาฟ้าตั้งทั้งแผ่นแทนกระดาษ
ลิขิตวาดผองบุญพระคุณแม่
เอาน้ำหมดมวลสมุทรสุดตาแล
เป็นหมึกแผ่จดจารคุณมารดร
มิรู้จบครบถ้วนกระบวนได้
พระคุณใหญ่เกินสลักเป็นอักษร
ถึงชดเชยชีวาตม์เราขาดรอน
ยังไม่ค่อนคุณแท้ของแม่เลย ฯ."

โยมมารดาของข้าพเจ้า นามเดิม เทียบ นุตตานนท์ นามบิดา–มารดาของโยม พุด เป็นบิดาตั้งบ้านเรือนอยู่ บางประกง. คลองยายเม้ย. จังหวัดฉะเชิงเทรา. เทศ เป็นมารดาตั้งบ้านเรือนอยู่ปากคลองโพรงนาค. จังหวัดชลบุรี. ตามประวัติโยมมารดากำพร้าบิดาตั้งแต่ยังเยาว์วัย มีน้องชายคนหนึ่งชื่อ ทิพย์ เมื่อโยมอายุได้ ๑๐ ขวบ มารดาของโยมก็ถึงแก่กรรมลงอีกคนหนึ่ง โยมจึงได้อาศัยอยู่กับชวดชื่อ จู เป็นผู้อุปการะในกาลต่อมา และเมื่อถึงคราวเคราะห์ชาตากรรมบันดาลได้ถูกความจำเป็นบังคับอีกครั้งหนึ่ง เป็นเหตุให้ชวดจูต้องระเหระหนจึงต้องพาโยมซึ่งเป็นหลานหญิงเพียงคนเดียว ไปอาศัยอยู่กับญาติคนหนึ่ง ณ ตำบลนาป่า. อ. เมือง. จ. ชลบุรี ได้อยู่ที่นั้นตลอดมาตราบเท่าโยมเจริญเติบโตควรแก่การครองเรือน ต่อมาจึงได้อยู่กินกับโยมบิดา ชื่อ กิม ตำบลเดียวกันได้เกิดบุตรชาย–หญิง คือ

๑. นางธูป สากร.
๒. นางสงุ่น ยินดีสุข.
๓. เม่งกี้ (ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ ๑๒ ขวบ).
๔. จำรัส (พระไพโรจน์ภัทรธาดา). เจ้าอาวาสวัดใหญ่ ฯ
๕. นางเสงี่ยม สงวนวงศ์.
๖. นางสงวน ยอดยิ่ง.
๗. นางถนอม ยินดีสุข.

ทั้งหมดนี้ขณะเขียนประวัติยังมีชีวิตอยู่.

ความเป็นอยู่ทางครอบครัวของโยมทั้งสองในเบื้องแรก เมื่อย้ายแยกมาตั้งหลักฐานโดยอิสระอยู่ในที่ดินอันเล็กน้อย ซึ่งผู้เป็นยายของโยมมารดาชื่อ หุ่น เป็นผู้ยกให้ โยมเล่าว่ากว่าจะทำที่นั้นให้เจริญเกิดประโยชน์ขึ้นได้ ต้องผจญกับความทุกข์ยากลำบากลุ่ม ๆ ดอน ๆ เป็นเอนกประการ ซ้ำร้ายโยมต้องประสบความวิปโยคโศกเศร้า เพราะโยมบิดาต้องมาถึงแก่กรรมลงไป ในขณะที่โยมมารดามีอายุ ๔๐ ปีเศษ จึงน่าเห็นใจโยมเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องรับภาระเลี้ยงดูแลลูก ๆ ที่จะก้าวไปสู่ความเจริญเติบโตในวันข้างหน้า แต่โยมก็ได้พยายามอบรมปลูกฝังลูกเท่าที่กำลังสติปัญญา ความสามารถจะอำนวยให้ได้ ฝึกหัดลูกหญิงให้รู้จักทอผ้า และทำการค้าขาย ที่ท่าตะกุด. อำเภอพานทอง. เช้าไปเย็นกลับปลูกพืชผลไม้ในไร่เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็พอดำรงชีพกันไป แต่ดูเหมือนโยมจะมีคติสอนใจอยู่ข้อหนึ่งว่า ถ้าลูกหญิงพอทำเนา ส่วนลูกชายนั้นกลัวจะเป็นคนโง่ ไม่รู้หนังสือ เมื่อเติบโตจะเป็นความหนักใจของลูกเกิด

ทุกข์ตามมาว่าตนเป็นคนโง่ คู่กับความหนักใจของลูกผู้หญิงที่เกิดมาขาดรูปสมบัติก็หนักใจตนเอง เมื่อนึกถึงเรื่องนี้ทุกครั้งตลอดไป และหากจะถือเอาความยากจนเป็นต้นเหตุ โดยอ้างว่าหาที่ศึกษาเล่าเรียนไม่มี เพราะในสมัยนั้นโรงเรียนหาทำยายาก และยิ่งถือเป็นข้อขัดข้องปล่อยให้ลูกเป็นไปตามยถากรรม โตขึ้นก็คงเอาแต่การเที่ยวเตร่สำมะเลเทเมาเที่ยวกลางคืนกลับบ้านดึกดื่น ผลที่สุดก็ขาดการเชื่อฟังสั่งสอนยากเอาแต่ใจตนเองเป็นใหญ่ ไม่รู้จักผิดชอบชั่วดี ไม่มีความรู้เป็นสมบัติติดตัว มีทางที่จะเสียผู้เสียคน เสื่อมเสียชื่อเสียงถึงวงศ์ตระกูลด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้โยมก็คงโทมนัสน้อยใจเป็นอันมาก และยามโยมย่างเข้าสู่ความชราภาพ โยมจะต้องทุกข์ระทม รำพึงเพ้ออยู่ภายในใจเพียงผู้เดียวหรือบางครั้งอาจจะอุทานออกมาคนเดียวดัง ๆ ก็ได้ว่า "เป็นเวรกรรมของเราจริง ๆ" "เลี้ยงลูกไม่ได้ดี" "ลูกเกิดมาแล้วกลายเป็นลูกโง่" "เลี้ยงลูกไม่รู้จักโต" "พึ่งลูกไม่ได้" ฯลฯ สู้ลูกคนอื่นเขาที่รุ่นราวคราวเดียวกันไม่ได้ ผลสุดท้ายก็จะทอดอาลัยในชีวิตว่าโดดเดี่ยวเมื่อแก่เฒ่าลงจะได้ใครเล่า เฝ้าปฏิบัติวัดรอุปฐาก เอาอกเอาใจคงไม่มีเป็นเที่ยงแท้ ก็ร่ำแต่จะบังเกิดความว้าเหว่เศร้าโศกเป็นกำลัง สมดังพระราชนิพนธ์ ร. ๖ ว่า

"เมื่อแก่เฒ่าหมายเจ้าช่วยรับใช้
เมื่อยามไข้หมายเจ้าเฝ้ารักษา
เมื่อยามถึงวันตายวายชีวา
หวังลูกช่วยปิดตาเมื่อสิ้นใจ"

หรือดังคำโศลกโคลงรำพันแห่งพระราชชนนีใน "ลิลิตพระลอ" บทหนึ่งว่า

คงชีพหวังได้พึ่ง ภูมิ พ่อเอย
ม้วยชีพหวังฝากผี พ่อไว้
ดังฤๅพ่อจักลี- ลาจาก อกนา
ผีแม่ตายจักได้ ฝากให้ใครเผา ฯ

ด้วยเหตุนี้กระมัง ข้าพเจ้าผู้เป็นลูกชายคนเดียวที่ยังเหลืออยู่ โยมจึงให้จากบ้านเกิดเมืองนอนไปแต่ยังเยาว์วัย ให้ไปอยู่กับญาติที่โน่นบ้าง ที่นี่บ้าง ซึ่งรับคำว่าจะช่วยบอกสอนหนังสือให้ แต่แล้วกาลเวลาก็ผ่านไป จนอายุย่างเข้าได้ ๙ ขวบ อ่านหนังสือยังไม่ออก ผลสุดท้ายโยมต้องตัดใจ ส่งข้ามเมืองให้ไปอยู่กับป้า ชื่อ ทองสุก และลุงชื่อ รองมหาดไทย์ที่จังหวัดนครนายก อยู่ที่นั่นนานประมาณ ๑๐ ปีเศษ ไม่ได้กลับไปเยี่ยมบ้านเลย ป้าและลุงได้ให้อุปการะเป็นอย่างดีเลิศ ได้ให้รับการศึกษาจากชั้นประถม ไปจนกระทั่งสำเร็จชั้นมัธยมปีที่ ๔ ซึ่งเป็นชั้นการศึกษาสูงสุดในสมัยนั้น นับว่าเป็นการสมความตั้งใจของโยมแล้ว จึงลาป้าและลุงกลับสู่มาตุภูมิเดิม พอย่างเท้าเข้าบริเวณบ้าน พบโยม ๆ จำไม่ได้ ยังขำอยู่ว่าโยมเห็นเป็นคนอื่น (เนื่องจาก ๆ กันไปเสียนานนั่นเอง) โดยโยมทักถามว่า "มาซื้อมะพร้าวหรือ ?" ทำเอาข้าพเจ้าสะดุ้งตะลึงงันงงไปพักหนึ่ง พอได้สติและเมื่อทราบเรื่องราวว่าเป็นใครแล้ว โยมแสดงความดีใจเป็น

อย่างมาก สังเกตดูเห็นมือไม้สั่น แม้กระทั่งไม้กวาดที่ถือกวาดลานบ้านหล่นหลุดจากมือไปโดยไม่รู้ตัว ยังเป็นภาพประทับใจของข้าพเจ้าอยู่มิรู้จางหาย และคิดว่า นับตั้งแต่ข้าพเจ้าเกิดมาครั้งนี้คงเป็นครั้งแรกที่ข้าพเจ้าได้สร้างความดีใจให้กับโยมเป็นอย่างยอดทีเดียว และอีกครั้งต่อมาก็คือเมื่อข้าพเจ้าได้บวชพระให้ โดยปฏิบัติตามคำอ้อนวอนของโยม ทั้ง ๆ ที่ข้าพเจ้าเองยังไม่ทราบความจริงว่า การบวชนั้นคืออะไร แต่ก็ยอมบวช เพื่อให้โยมดีใจ พอโยมรู้ว่าข้าพเจ้ายอมบวชตามความประสงค์ที่ขอร้อง โยมดีใจจนออกนอกหน้า รีบกุลีกุจอจัดซื้อจัดหาเครื่องอัฐบริขารในการบวชให้ครบครัน จนสำเร็จการอุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ เมื่อโยมมารดาได้จัดการอุปสมบทข้าพเจ้า (พระไพโรจน์ภัทรธาดา) แล้ว และในปีนั้นเอง โยมได้ปรึกษาหารือกับบรรดาญาติมิตรที่รุ่นราวคราวเดียวกัน ชักชวนกันรักษาศีลฟังธรรมที่วัดท้องคุ้ง ต. นาป่า อ. เมือง จ. ชลบุรี บรรดาท่านเหล่านั้นก็เห็นดีด้วย จึงตกลงกันว่าให้ไปเชิญอุบาสกจี๊ด บ้านอยู่อู่ตะเภา อ. เมือง จ. ชลบุรี มาเป็นหัวหน้ารักษาอุโบสถ จึงเป็นอันว่า การรักษาอุโบสถที่วัดท้องคุ้ง ได้เริ่มตั้งต้นตั้งแต่ปีนั้น และก็มีเรื่อยมาจนถึงปีนี้ เมื่อโยมเข้ารักษาอุโบสถใหม่ ๆ ทั้ง ๆ ที่โยมไม่รู้หนังสือเลย แต่ก็ได้พยายามต่อหนังสือสวดมนต์จากอุบาสกจี๊ด จนสามารถจำบทสวดมนต์ มีบทสวดไหว้พระทำวัตรเช้า – เย็น และบทอื่น ๆ อีก

หลายบท ตามหน้าที่อุบาสิกาได้โดยแม่นยำเป็นอย่างดี จนได้รับคำสรรเสริญจากผู้รักษาอุโบสถด้วยกัน ได้ตั้งฉายาเรียกว่า "ยายเทียบแม่นมนต์"

การบวชให้กับโยมข้าพเจ้าได้เจริญรุ่งเรืองในพระบวรพุทธศาสนาสืบต่อมาเป็นลำดับ จนได้รับตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ซึ่งทางการคณะสงฆ์มอบหมายให้ ข้าพเจ้าได้ย้ายไปประจำจากวัดหนึ่งไปสู่วัดหนึ่ง ผลที่สุดได้มาครองวัดใหญ่อินทาราม อ. เมือง จ. ชลบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ เป็นวัดสุดท้าย และเมื่อได้จัดการวัดเป็นที่เรียบร้อยด้วยการปฏิสังขรณ์และบูรณะพอสมควรแล้ว มีความปรารถนาจะให้โยมมาอยู่ใกล้ ๆ จึงได้แจ้งความตั้งใจให้โยมทราบ เมื่อโยมทราบความประสงค์แล้วก็เต็มใจมาอยู่ด้วย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๑ โดยจัดสถานที่ให้อยู่ ไม่ห่างจากตึกของข้าพเจ้านัก ทั้งนี้เพื่อความสะดวกแก่การดูแลจัดหาอาหารการบริโภค โดยให้ร้านคัมภีรญาณซึ่งเป็นญาติ จัดทำส่ง ๓ เวลาโดยไม่คิดมูลค่าตอบแทนใด ๆ เป็นเวลานานถึง ๖ เดือนเศษ จึงขอขอบใจไว้ ณ ที่นี้ด้วย ต่อมาให้พี่สาวคนที่ ๒ มาปฏิบัติโยม เรื่องอาหารจึงจัดการทำเอง ไม่ให้เกี่ยวกับการครัวของทางวัด จัดโดยของข้าพเจ้าให้กับโยมโดยเฉพาะ การใช้จ่ายโยมไม่ต้องออกปากขอ เพราะข้าพเจ้าไม่ชอบให้โยมมาขอลูก ถือว่าการขอเป็นเรื่องของลูก จะพึงมีพึงเป็นกับพ่อ-แม่ของตนเพียงสถานเดียว เพราะพ่อ-แม่เป็นเรื่องของลูกที่จะทำหน้าที่ปฏิบัติให้กับพ่อ - แม่ของตนทุกโอกาส

และตามปรกติทุกวันถ้าข้าพเจ้าอยู่ ต้องหาเวลาไปให้โยมเห็น บางครั้งก็สนทนากันระหว่างแม่กับลูก โยมเป็นผู้จดจำเรื่องในอดีตได้ดีมากผู้หนึ่ง นำเรื่องราวเก่า ๆ ทั้งคดีโลกและธรรม มาเล่าให้ฟังเช่นประวัติแต่ละคน ที่เป็นวงศาคณาญาติมีเป็นมาอย่างไร โยมเล่าได้เนื้อถ้อยกระทงความไม่เลอะเลือน ที่เป็นคติเตือนใจและเตือนความทรงจำ ก็หลายอย่างหลายประการ สำหรับข้าพเจ้าก็ได้ไต่ถามความเป็นอยู่ของโยมเป็นประจำเช่นกัน ถามถึงความต้องการ ถามการใช้จ่าย ถ้าโยมบอกว่ายังมีก็ไม่ต้อง บอกว่าเหลือเล็กน้อย ก็ให้ศิษย์นำไปมอบให้ครั้งละไม่เกิน ๑๐๐ บาท ข้าพเจ้าออกบิณฑบาต ได้อาหารคาวหรือหวานที่มีรสแปลก ๆ รู้ว่าโยมชอบรับประทานอะไรก็จัดแบ่งไปให้เสมอ และในคราวที่ข้าพเจ้าได้สิ่งของที่ผู้มีศรัทธาถวาย เห็นว่าโยมควรจะใช้ได้ก็นำไปให้โยมใช้ เล่าเรื่องให้ฟังถึงเอกลาภที่ได้มาเช่นให้ปัจจัยก็บอกว่านี่เป็นนิตยภัตต์ เรื่องนิตยภัตต์นี้นับแต่ข้าพเจ้าได้รับมา ตั้งแต่อัตราเดือนละ ๖ บาท จนถึง ๑๔๐ บาท ได้มอบให้โยมใช้แต่ผู้เดียว พร้อมกับบอกว่า นี่เป็นเงินที่พระเจ้าแผ่นดินท่านถวายเป็นประจำทุก ๆ เดือน เรียกว่า นิตยภัตต์ ขอมอบให้โยมใช้ต่อไป โยมรับแล้วจบ สาธุ ให้ศีลให้พรทุกครั้งที่ข้าพเจ้ามอบให้บางครั้งก็ให้เป็นสิ่งของ เช่นครั้งหนึ่งข้าพเจ้าได้ผ้าขนหนูขนาดใหญ่ ๑ ผืน เนื้อแน่นหนาประณีต โดยทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าหญิงเพชรรัตน์-ราชสุดา ฯ ถวายคราวบำเพ็ญพระกุศลครบ ๑๐๐ ปี ณ โรงพยาบาล

สมเด็จที่ศรีราชา จ. ชลบุรี ทันทีที่ข้าพเจ้ากลับถึงวัด รีบนำไปให้โยม ตามที่ตั้งใจมาตลอดทาง ให้โยมแล้วเล่าพระประวัติย่อ ๆ ของทูลกระหม่อมเจ้าฟ้าหญิงพระองค์นั้น เท่าที่ข้าพเจ้าทราบให้โยมฟัง ผ้าผืนนั้นเมื่อโยมรับแล้วดีใจมาก เลิกห่มแล้วทุกครั้งโยมก็พับเก็บไว้ข้างหมอนบนที่นอนเสมอ (ผ้าผืนนี้เมื่อโยมถึงแก่กรรมได้ใช้คลุมศพโยมลงโลงไป) การปฏิบัติระหว่างข้าพเจ้ากับโยมดังกล่าว บางครั้งทำให้โยมรำพึงรำพรรณพร้อมกับพ้อตัวเองว่า ตนมีบุญน้อย ทั้งที่ทุกสิ่งทุกอย่างสมบูรณ์ที่ข้าพเจ้านำให้ ได้รับความสุขสบายดีแทบทุกประการ แต่สังขารไม่อำนวย มีอาการปวดเมื่อยร่างกาย โสตประสาทตึง จักษุประสาทมัวมองอะไรไม่แจ่มแจ้ง บางครั้งข้าพเจ้าเข้าไปหาก็มองไม่เห็น ถึงกับถามพี่สาวว่า วันนี้ท่าน (ซึ่งหมายถึงข้าพเจ้า) หายไปไหนไม่เห็นมา อาการที่ว่านี้เริ่มมีมาแต่ต้น พ.ศ. ๒๕๐๕ ต่อมาด้วยความชราถึงขีดสูง ทำให้การบริโภคอาหารลดน้อยลง บางวันรับประ-ทาน บางเวลาก็ไม่รับประทาน แม้จะได้วิงวอนแล้วก็ไม่ยอม ส่วนการรักษาพยาบาล ได้นายแพทย์อำนวย ถาวรจิต ได้รักษาให้ยาบำรุงกำลังบำรุงหัวใจ โดยมิได้คิดมูลค่า จึงขอขอบใจไว้อย่างมากด้วย อาการของโยมในระยะต่อมา ก็มีทรงกับทรุดลงตามลำดับ แต่ว่าสัญญาความจำของโยมยังดีไม่เลอะเลือน ยังจำอะไรได้ พูดจายังเป็นปรกติ ทั้งสัมปชัญญะยังดี บูชาพระ สวดมนต์ยังถูกต้อง สามารถให้คำตักเตือนพวกลูกยังเป็นหลักเป็นฐาน ต่อมาอยากฟังพระสวดสัมโพชฌ-

ฌงค์ ก็จัดให้มาสวด ๓ วัน พร้อมกับจัดถวายสังฆทาน อยากฟัง เทศน์มหาชาติกัณฑ์ทานกัณฑ์ ก็จัดมีให้โยมได้ฟังตามประสงค์ เรื่องอาหารต่อมาก็งดรับประทานและขอร้องให้เลิกฉีดยา ตลอดจนการให้น้ำเกลือ บอกว่าถึงอย่างไรแม่ก็อยู่ด้วยไม่ได้ ขอให้พวกลูกทุก ๆ คนจงมีความสุข ต่อมาแม่แดงกุยและแม่แดงไทยสองคนพี่น้อง ซึ่งเป็นที่นับถือของโยมมาเยี่ยมก็ฝากฝังศพ บอกว่าลูกหญิงของตนไม่ค่อยเข้าใจ เพราะว่าทั้ง ๒ ท่านเป็นที่นับถือสนิทกันมาก จากนั้นอาการพูดจาของโยมก็พูดน้อยลง ถามจึงจะพูด ไม่ถามก็หลับตานิ่งตลอดไป ในค่ำวันนั้น ตอนที่โยมใกล้จะดับจิต และข้าพเจ้าได้ไปดูแลอาการอยู่อย่างใกล้ชิด เวลานั้นนัยน์ตาของโยมฝ้าฟางมากแล้ว มองอะไรไม่ค่อยเห็น เมื่อรู้ว่าข้าพเจ้าได้เข้าไปนั่งอยู่ในที่ใกล้ โยมแสดงความดีใจมาก พร้อมกันนั้นได้ถามข้าพเจ้าด้วยสำเนียงอันแผ่วเบาว่า โยมขอจับมือสักครั้งจะได้ไหม ? ข้าพเจ้าตอบทันทีว่า ได้ แล้วก็ยื่นมือข้างขวาไปให้โยมจับ โยมจับฝ่ามือของข้าพเจ้านำไปวางแตะที่จมูก แล้วสักครู่ใหญ่ ๆ ก็คลายมือข้าพเจ้าออก บอกด้วยสำเนียงอันแหบเครือว่า "ชื่น---ใจ" แล้วกล่าวต่อไปอีกว่า ๔๐ ปีแล้วไม่เคยถูกเนื้อต้องตัวเลย (หมายความว่าข้าพเจ้าบวชมาได้ ๔๐ พรรษากว่าแล้ว) อาการที่ข้าพเจ้าได้แสดงต่อโยมไปดังนี้ ข้าพเจ้านึกว่า เป็นการกระทำให้โยมดีใจเป็นอย่างมาก และก็คงจะเป็นครั้งสุดท้ายในชีวิตของข้าพเจ้าด้วย อีกครั้งหนึ่ง ข้าพเจ้าถามโยมว่า เวลานี้ จิตใจของโยมเป็นอย่างไรบ้าง

โยมตอบคำถามชัดถ้อยชัดคำดีว่า เวลานี้ไม่มีสุข ไม่มีทุกข์ รู้สึกเฉย ๆ สบายดี และกล่าวต่อไปว่า ให้เตรียมผ้านุ่งผ้าห่มกับซองดอกไม้, ธูป, เทียน มาวางไว้ข้าง ๆ แต่ห้ามเอาใส่มือ และถ้าเห็นเต็มที่แล้ว อย่าจับต้องเนื้อตัว อย่าร้องไห้ หรือส่งเสียงอึกทึก ให้สงบ นี่เป็นคำพูดครั้งสุดท้ายของโยม ที่ได้พูดไว้กับพวกลูก ๆ ตอนจะดับจิตไป คำพูดของโยมที่พูดไว้นี้ ฟังแล้วโยมจะมีความเข้าใจอย่างไรในคำที่พูดนั้น ก็เป็นเรื่องเฉพาะของโยมแต่ผู้เดียว "แต่สำหรับข้าพเจ้าคิดว่า คำกล่าวของโยมตอนนี้มีคติอยู่ เพราะติดสุขก็ไม่ดี ติดทุกข์ยิ่งไม่ดีใหญ่ เพราะมันทำความลำบากหรือเหน็ดเหนื่อยให้เกิดขึ้นได้พอ ๆ กัน ทั้งนี้เพราะความบริสุทธิ์แห่งจิต จักไม่สัมปยุตต์ด้วยในทางใดทางหนึ่งในสองทางนั้น แต่ถ้ายังมีอยู่ประการใดประการหนึ่ง ก็กล่าวได้ว่าจิตยังไม่บริสุทธิ์ ดังนั้น คำกล่าวของโยมคิดว่า มีคติดีอยู่"

"อวสานต์แห่งชีวิต"

วันที่ ๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ นับตั้งแต่เวลาเย็นเป็นต้นไป ลักษณะอาการต่าง ๆ ของโยม และความรู้สึกในชีพภาวะนั้น ลดน้อย มีลมหายใจรวย ๆ พอเป็นสัญญลักษณ์ บอกให้รู้ว่ายังมีชีวิตอยู่ บางครั้งแสดงที่ใบหน้าให้บรรดาลูกรู้ว่า แม่กำลังถูกเวทนารุมทับถมอย่างหนัก และกำลังใช้ความอดกลั้นอย่างสูง ไม่คราง ไม่มีอาการดิ้นรนกระวนกระวาย แต่แสดงอาการเม้มริมฝีปาก และมีขมุบขมิบขึ้น ๆ ลง ๆ คล้ายกำลังใช้บทภาวนาธรรม กระทำใจให้นิ่งสงบในทางปฏิบัติ

ยามหนึ่ง........ผ่านมาแล้ว ยามสอง........ก็ผ่านไปตามลำดับ ท่ามกลางความเงียบสงัด พระ–เณรกำลังจำวัด ด้วยดวงใจอันเต้นระทึกของพวกบรรดาลูก ๆ ซึ่งนั่งอยู่ห่างพอประมาณ ทุกคนต่างเฝ้าดูอาการหายใจของแม่ของตนเมื่อตอนจะจากร่าง แล้วค่อย ๆ เอามุ้งคลุมร่างโยมกันตัวแมลงรบกวน พอเวลาย่างเข้าวันใหม่ของวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๐๕ เวลา ๐๑.๐๕ น. โยมก็ถึงแก่กรรมตามสภาพของสังขารโดยอาการอันสงบ ทั้งนี้แสดงว่า โยมได้กระทำกิจในฐานะหน้าที่ระหว่างมารดากับบุตรและธิดา ให้เป็นที่จบลงที่สุดอย่างดีแล้ว โดยปราศจากความกังวลใจใด ๆ ทั้งสิ้น เสมือนหนึ่งตะเกียงที่จุดตามไว้ใกล้จะหมดเชื้อ คือ ไส้และน้ำมัน พลันส่อแสดงอาการหริบหรี่ ๆ เป็นเครื่องหมายบอกให้เห็นให้รู้ว่า จะดับหรือใกล้จะดับ และแล้วก็ดับวับวาบลงฉะนั้น

สิริรวมอายุของโยมได้ ๙๑ โดยปี.

"การบำเพ็ญกุศลศพ"

ยังเหลือเวลาอีกไม่กี่ชั่วโมงก็จะสว่าง บรรดาลูก ๆ ทุกคนต่างปรึกษาหารือกัน และปรารภถึงการจะบำเพ็ญกุศลศพให้โยมต่อไป ณ ที่นั้น นายสุรชัย คัมภีรญาณนนท์ ผู้ซึ่งเคยทำเป็นโตส่งโยมรู้ข่าวก็มาร่วมหารือด้วย จึงกำหนดกันว่า ให้มีการบำเพ็ญกุศลศพตลอด ๗ วัน นับแต่วันโยมถึงแก่กรรม จากนั้น ๗ วันจึงจัดบำเพ็ญกุศลศพ

ครั้งหนึ่ง และบำเพ็ญต่อไปทุกๆ ๗ วัน จนครบกำหนด ๕๐ วัน ในการนี้ มีท่านที่เคารพนับถือมากท่านด้วยกัน ต่างรับเป็นเจ้าภาพทุกสัตมวาร ซึ่งต้องขออภัยที่มิได้กล่าวนามท่านไว้ ณ ที่นี้ด้วย และเมื่อพ้น ๕๐ วันไปแล้ว ครึ่งเดือนหรือ ๑๕ วันจึงจัดการบำเพ็ญให้ครั้งหนึ่ง จนครบ ๑๐๐ วัน จึงบำเพ็ญกุศลปิดศพ เพื่อรอโอกาสที่จะทำการประชุมเพลิงศพต่อไป

"กำหนดเวลาทำศพ"

การทำศพให้กับโยมที่ต้องล่าช้ามานั้น ทั้งนี้เพราะว่าใจหนึ่งของข้าพเจ้านึกจะนำศพโยมกลับบ้าน ไปประชุมเพลิงที่วัดท้องคุ้ง ต. นาป่า ซึ่งเป็นวัดชาติภูมิเดิมของโยมและของข้าพเจ้า ด้วยความรังเรใจกลายเป็นมูลเหตุ ทำให้เสียเวลาเนิ่นนานมา และยิ่งกว่านั้นทำให้ผู้ที่นับถือของข้าพเจ้าหลายท่านต่างได้ล้มหายตายจากไป บางท่านแม้ยังมีชีวิตอยู่ก็มาไม่ได้ในเวลาทำศพจริง เพราะทุพลภาพก็มี นึกแล้วสลดใจไม่รู้หาย ขอได้อภัยให้ข้าพเจ้าด้วย ส่วนท่านที่ล่วงลับไปแล้ว ขอกุศลที่ได้บำเพ็ญในครั้งนี้ จงทราบด้วยญาณวิถีที่ข้าพเจ้าได้อุทิศให้ด้วยเถิด ผลสุดท้าย เมื่อตกลงจะต้องจัดทำที่วัดใหญ่ ๆ แน่นอนแล้ว จึงจำเป็นจะต้องจัดทำเมรุที่ข้าพเจ้าได้ทำติดต่อค้างมาเมื่อสมัยเป็นเจ้าอาวาสวัดใหญ่ ๆ ใหม่ ๆ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๒ ให้เป็นที่เรียบร้อยสำเร็จเสร็จสิ้นไปเสียที ดังนั้นการทำงานครั้งนี้รู้สึกว่า จะต้องทำเป็นการใหญ่ใช้ทุนทรัพย์มาก ทั้งนี้โดยอาศัยท่านที่เคารพนับถือ และผู้มี

จิตศรัทธารู้ข่าวว่าข้าพเจ้าจะทำศพโยมมาช่วยบ้าง ของตนเองบ้าง กับใช้ทุนสะสมของเมรุ ที่ได้รับจากผู้บริจาคที่นำศพมาเผาที่เมรุนี้บ้าง ได้นำมารวมทำในคราวเดียวกัน สำหรับสิ่งที่ปลูกสร้างขึ้นใหม่ คือศาลาสำหรับตั้งศพโยมให้ชื่อว่า "**พรหมินทร์มาตานุสรณ์**" อีกหลังหนึ่งเป็นที่สำหรับใช้รับรองผู้มีเกียรติที่เชิญมาในงานศพ ขนานนามว่า "**ภัทราทรอุทิศ**" อีกหลังหนึ่งสำหรับที่ปี่พาทย์ ให้ชื่อว่า "**สังคีตประโคม**" นอกนั้นเป็นครัวที่ทำอาหาร คาว, หวาน, ที่หุงข้าวกะทะ โรงเก็บรถศพ ทาสีเมรุทั่วไป ทำรั้วสังกะสีรอบบริเวณทั้ง ๓ ด้าน ทำซุ้มประตูหน้าเมรุ ปรับที่สูงต่ำให้เรียบด้วยลูกรังหลายสิบคันรถโรยหินย่อยละเอียด เดินสายไฟใหม่เพื่อเพิ่มแสงสว่างให้พอกับความต้องการ ต่อท่อประปามาใช้ในบริเวณเมรุ จัดของใช้ในเมรุที่ยังขาดให้สมบูรณ์ เช่น เก้าอี้ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนครอบศพลายทองพร้อมด้วยโต๊ะทองชุดแท้เป็นของข้าพเจ้า อุทิศให้กับโยมเพื่อใช้ในงานเมรุต่อไป ตามรายการที่กล่าวนี้ ได้จัดทำไว้ใช้ต่อ ๆ ไป ไม่ใช่ทำชั่วคราวแล้วรื้อทิ้ง ดังที่ปรากฏให้เห็น ความจริงข้าพเจ้าใช้สิ่งที่กล่าวนี้ไม่กี่ชั่วโมงเลย ซึ่งได้ตั้งใจทำมาแรมปี แต่เพราะว่าความสำคัญหาได้อยู่ที่การใช้น้อยใช้มากไม่ หากอยู่ที่การดีใจ อันเกิดจากกิจกรรม ความสำเร็จในส่วนสาธารณะประโยชน์เป็นมูลฐาน เพราะอย่างน้อยเมื่องานศพของโยมผ่านพ้นไปแล้ว และหากว่าข้าพเจ้ายังมีชีวิตอยู่ ต้องมาได้เห็นสิ่งเหล่านี้ปรากฏอีก แม้ว่ากาลเวลาจะล่วงเลยนานปานใด ก็จักเป็น

เครื่องอนุสรณ์เครื่องเตือนใจให้ข้าพเจ้า รำลึกนึกถึงโยมอยู่เสมอมิขาดสาย นึกถึงความอุปการะของโยม ตลอดถึงคุณค่าแห่งน้ำนมและก้อนข้าวที่โยมป้อนให้ พร้อมทั้งความรักความใจดีไม่มีหวง อันข้าพเจ้าและพี่ ๆ น้อง ๆ ได้รับไว้ ได้ในคำกล่าวที่รัตนะกวีท่านว่า :-

"สาอะไรสิ่งอื่นแม่จักหวง
เลือดในหรวงแม่ยังยอมให้ดื่มได้"

หรือดังหิโตประเทศเพชรพจน์ว่า:-

สมัยเมื่อคราแม่เลี้ยง ลูกเที่ยว
คิดแต่เพียงกัปเดียว เด่นล้ำ
น้ำนมแม่ไหลเรี่ยว เราดื่ม
ยังจะมากกว่าน้ำ น่านกว้างไพศาล ฯ

อีกประการหนึ่ง เนื่องในการปลงศพของโยมครั้งนี้ ข้าพเจ้าปรารถนาจะหาหนังสือแจกแก่ผู้ที่มาในงาน เพื่อเป็นที่ระลึกสักเล่มหนึ่ง จึงได้คำนึงว่า ในสมัยพระพุทธบาทกาล เมื่อมีผู้ได้อาราธนาพระพุทธเจ้า หรือพระสงฆ์ สาวกไปทำภัตตกิจตามบ้านในตระกูลต่าง ๆ หรือในสถานที่ใด ก็มีการสั่งสอนชาวบ้าน แล้วชาวบ้านผู้รับคำสั่งสอนก็ได้จดจำคำสั่งสอนนั้นไว้ จนมาเป็นพระสูตรต่างๆ ในสมัยต่อมา นับว่าเป็นกรรมวิธีสอนเรื่องพระศาสนาของพระพุทธเจ้า และพระสาวกตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล สืบเนื่องตลอดเรื่อยมาจนถึงกาละบัดนี้ จึง

นับว่าเป็นศาสนวิธีที่พุทธศาสนิกชน ควรจะรักษาไว้เป็นอย่างยิ่ง ในสมัยปัจจุบันนี้ การที่พุทธศาสนิกชนยังนิยมการนิมนต์พระสงฆ์สวดมนต์ และเลี้ยงพระที่ได้ทำตามบ้านช่องนี้ น่าจะได้ประโยชน์งอกเงยขึ้นไปอีก ถ้าหากว่าฝ่ายฆราวาสจะพยายามเข้าใจในพระสูตรต่าง ๆ ที่พระท่านมาสวดให้ฟังที่บ้าน หรือในสถานที่ ๆ หนึ่งที่ใดก็ตาม พยายามเข้าใจในพระคาถาต่าง ๆ ที่พระท่านใช้สวดแล้ว ก็จะเป็นการเสริมพิธีการนั้นให้เป็นมงคลอันดียิ่งขึ้นไปอีก มิใช่แต่เพียงนึกว่าการกระทำเช่นนั้น ได้บุญ หรือขลัง หรือเป็นศิริมงคลอย่างใดอย่างหนึ่ง ความจริงแล้ว บุญก็ดี ความขลังความฉมังศักดิ์สิทธิ์ก็ดี ตลอดจนศิริมงคลดลชีวิตก็ตาม จะเกิดแก่ผู้ฟังพระปริตอย่างมากมาย ได้แท้จริงก็ต่อเมื่อผู้ฟังพระปริตนั้น เข้าใจซาบซึ้งในความหมายของพระปริตนั้นเท่านั้น

แต่ทุกวันนี้ เพราะความไม่เข้าใจในพระปริตทุกครั้งที่ ฆราวาสนิมนต์พระมาสวดมนต์ บางคนที่มีมารยาตดีหน่อย หรือที่เป็นเจ้าของบ้านก็แสดงความเคารพในพระปริต โดยนั่งฟังเฉยทั้งที่มีหน้าบอกว่ากังวลใจ และไม่เข้าใจเต็มที่ ส่วนคนที่ไม่มีบ่มเช่นนั้น เมื่อพระให้ศีลบอกไตรสรณาคม แล้วตั้งนโม ที่พอเข้าใจได้ก็พนมมือรับเข้มแข็งดีอยู่ แต่พอพระขึ้นบทสวดมนต์ เช่น มงคลสูตร "อเสวนาจพาลานํ" ฯลฯ ก็เริ่มจะวางมือ หรือยังไม่วางแต่ก็จะหันหน้าคุยกัน ถามอะไรกันแก้รำคาญ บางทีก็สูบบุหรี่ กินหมาก ดื่มน้ำหวาน เพื่อให้คล่องคอชื่นใจไปพลาง ๆ ก่อน หรือบางทีก็ลุกขึ้นวกไปทางหลังบ้าน หาอะไร

รับทับสรณาคมและศีลไว้ก่อน หรือบางทีก็โดยเจตนาว่าพระออกจากบ้านไปแล้ว ก็ออกจากศีล ให้ศีลตามไปข้างหลังพระกลับวัด เรื่องนี้ถ้าจะพูดกันไปแล้ว การทำบุญแบบนี้ ก็ยังดีกว่าไม่ทำเสียเลย ดังนั้นถ้าจะให้ดียิ่งขึ้นไปอีกแล้ว หากฆราวาสทั้งหลายที่ฟังพระสวดมนต์จะพยายามหาความเข้าใจในคำสวดของพระปริตนั้น ก็จะเป็นประโยชน์แก่ตนเองขึ้นไปอีกมาก และบางทีก็จะไม่เบื่อหน่าย หรือรำคาญในการที่ต้องนั่งฟังพระสวดด้วยกิริยาอันสำรวม ซึ่งเป็นเวลานาน ๆ ได้ตามสมควร

ด้วยความปรารภเหตุนี้ ข้าพเจ้าจึงจัดคัดพระสูตรที่พระสงฆ์ใช้สวดตามบ้าน ที่เรียกกันว่า "เจ็ดตำนาน" พร้อมด้วยคำแปลเพื่อพอให้เป็นที่รู้ความหมายของสูตรต่าง ๆ ที่พระสงฆ์ใช้สวดให้เหมาะแก่การที่จะติดตัวไปได้ด้วย เวลาพระสงฆ์สวดจะได้กางออกอ่านดู เพราะในปีหนึ่งคงจะได้ฟังพระสวดหลายครั้ง อ่านไปดูไปหลายหนเข้าก็คงเกิดความเข้าใจในเนื้อความของพระสูตรต่าง ๆ ที่พระสงฆ์สวดได้ดีขึ้นเป็นธรรมดา

ดังนั้น ข้าพเจ้าจึงได้จัดพิมพ์ขึ้นในงานฌาปนกิจศพโยมมารดาครั้งนี้ เพื่อเป็นที่ระลึก หวังว่าสารัตถประโยชน์ในการจัดพิมพ์หนังสือสูตร "เจ็ดตำนานแปล" นี้ หากว่าบรรดาท่านที่นับถือได้รับแจกไป จักได้อ่านได้ดูหาความรู้ความเข้าใจ และเกิดความซาบซึ้งถึง

อรรถรส ในพระปริตสูตรดังกล่าว ก็คงจะได้รับประโยชน์บ้างไม่มากก็น้อย

ขอเจริญพร

(พระไพโรจน์ภัทรธาดา)

วัดใหญ่อินทาราม ชลบุรี

ป.ล. อนึ่ง ข้าพเจ้าได้นำแบบพระกัมมัฏฐานของวัดใหญ่ ฯ มาพิมพ์ไว้ท้ายเล่ม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของบางท่าน ที่สนใจในการปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่อง "**พระกัมมัฏฐานวิธี**" แบบนี้ ลองดูบ้าง หากจะเป็นที่ชอบกับอัธยาศัยของท่าน.

ภัทรธาดา.

เชิญชุมนุมเทวดา

[๑]สรชฺชํ สเสนํ สพนฺธุ นรินฺทํ ปริตฺตานุภาโว สทา รกฺขตูติ [๒]ผริตฺวาน เมตฺตํ สเมตฺตา ภทนฺตา อวิกฺขิตฺตจิตฺตา ปริตฺตํ ภณนฺตุ.	ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ผู้มีเมตตา จงแผ่ไมตรีจิต ด้วยคิดว่า ขออานุภาพพระปริตร จงรักษาพระราชาผู้เป็นเจ้าแห่งนรชน พร้อมด้วยราชสมบัติ พร้อมด้วยพระราชวงศ์ พร้อมด้วยเสนามาตย์ แล้วอย่ามีจิตฟุ้งสร้าน ตั้งใจสวดพระปริตร.
สคฺเค กาเม จ รูเป คิริสิขรตเฏ จนฺตลิกฺเข วิมาเน ทีเป รฏฺเฐ จ คาเม ตรุวนคหเน เคหวตฺถุมฺหิ เขตฺเต ภุมฺมา จายนฺตุ เทวา ชลถลวิสเม ยกฺขคนฺธพฺพนาคา ติฏฺฐนฺตา สนฺติเก ยํ	ขอเชิญเหล่าเทพเจ้า ซึ่งสถิตอยู่ในสวรรค์ ชั้นกามภพก็ดี รูปภพก็ดี และภุมมเทวดาซึ่งสถิตอยู่ในวิมาน หรือยอดภูเขาและหุบผาในอากาศ ในเกาะ ในแว่นแคว้น ในบ้าน ในต้นพฤกษา และป่าชัฏในเรือนและในไร่นาก็ดี และยักษ์คนธรรพ์นาค ซึ่งสถิตอยู่ในน้ำบนบกและที่อันไม่เรียบราบ

๑. ใช้ในราชการ ๒. ใช้นอกราชการ

มุนิวรวจนํ สาธโว เม สุณนฺตุ	ก็ดี อันอยู่ในที่ใกล้เคียง จงมาประชุมพร้อมกันในที่นี้ คำใดเป็นของพระมุนี ท่านสาธุชนทั้งหลาย จงสดับคำข้าพเจ้านั้น
ธมฺมสฺสวนกาโล อยมฺภทนฺตา	ดูก่อนท่านผู้เจริญ กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม
ธมฺมสฺสวนกาโล อยมฺภทนฺตา	ดูก่อนท่านผู้เจริญ กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม
ธมฺมสฺสวนกาโล อยมฺภทนฺตา	ดูก่อนท่านผู้เจริญ กาลนี้เป็นกาลฟังธรรม

นมัสการ

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส	ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมม่าสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส	ขอนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น
นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส	ขอนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาค อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

สรณคมนํ

พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ	ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ ว่าเบ็นที่ระลึก
ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ	ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม ว่าเบ็นที่ระลึก
สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ	ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ ว่าเบ็นที่ระลึก
ทุติยมฺบิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ ว่าเบ็นที่ระลึก
ทุติยมฺบิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม ว่าเบ็นที่ระลึก
ทุติยมฺบิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๒ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ ว่าเบ็นที่ระลึก
ตติยมฺบิ พุทฺธํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระพุทธ ว่าเบ็นที่ระลึก
ตติยมฺบิ ธมฺมํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระธรรม ว่าเบ็นที่ระลึก
ตติยมฺบิ สงฺฆํ สรณํ คจฺฉามิ	แม้วาระที่ ๓ ข้าพเจ้าขอถึงพระสงฆ์ ว่าเบ็นที่ระลึก

สัมพุทเธ

สมฺพุทฺเธ อฏฺฐวีสญฺจ ทฺวาทสญฺจ สหสฺสเก ปญฺจสตสหสฺสานิ นมามิ สิรสา อหํ เตสํ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ อาทเรน นมามิหํ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ๕ แสน ๑ หมื่น ๒ พัน ๒๘ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วย ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น โดยเคารพ
นมการานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม
หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว	จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง
อเนกา อนฺตรายาปิ	แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นเอนก
วินสฺสนฺตุ อเสสโต	จงพินาศไป โดยไม่เหลือ
สมฺพุทฺเธ ปญฺจปญฺญาสญฺจ จตุวีสติสหสฺสเก ทสสตสหสฺสานิ นมามิ สิรสา อหํ เตสํ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ อาทเรน นมามิหํ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ๑ ล้าน ๒ หมื่น ๔ พัน ๕๕ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วย ของพระสัมสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น โดยเคารพ

นมการานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งการกระทำความนอบน้อม
หนฺตฺวา สพฺเพ อปทฺทเว	จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง
อเนกา อนฺตรายาปิ	แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นเอนก
วินสฺสนฺตุ อเสสโต	จงพินาศไป โดยไม่เหลือ
สมฺพุทฺเธ นวุตฺตรสเต อฏฺฐจตฺตาฬีสสหสฺสเก วีสติสตสหสฺสานิ นมามิ สิรสา อหํ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ๒ ล้าน ๔ หมื่น ๘ พัน ๑๐๙ พระองค์ ด้วยเศียรเกล้า
เตสํ ธมฺมญฺจ สงฺฆญฺจ อาทเรน นมามิหํ	ข้าพเจ้า ขอนอบน้อม พระธรรมด้วย พระสงฆ์ด้วย ของพระสัมพุทธเจ้าเหล่านั้น โดยเคารพ
นมการานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งการกระทำความนอบน้อม
หนฺตฺวา สพฺเพ อุปทฺทเว	จงขจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งปวง
อเนกา อนฺตรายาปิ	แม้อันตรายทั้งหลาย เป็นเอนก
วินสฺสนฺตุ อเสสโต	จงพินาศไป โดยไม่เหลือ

นโมการัฏฐกคาถา

นโม อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส มเหสิโน	ขอนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้แสวงหาซึ่งประโยชน์อันใหญ่

นโม อุตฺตมธมฺมสฺส	ขอนอบน้อม แด่พระธรรมอันสูงสุด
สฺวากฺขาตสฺเสว เตนิธ	ในพระศาสนานี้ ที่พระองค์ตรัสดีแล้ว
นโม มหาสงฺฆสฺสาปิ วิสุทฺธสีลทิฏฺฐิโน	ขอนอบน้อม แด่พระสงฆ์หมู่ใหญ่ ผู้มีศีลและทิฏฐิอันหมดจด
นโม โอมาตฺยารทฺธสฺส รตนตฺตยสฺส สาธุกํ	การนอบน้อม แด่พระรัตนตรัยที่ ปรารภแล้วว่าโอม (คือ อ.อุ.ม.) ดังนี้ ให้สำเร็จประโยชน์
นโม โอมกาตีตสฺส ตสฺส วตฺถุตฺตยสฺสปิ	ขอนอบน้อม แม้แต่หมวดวัตถุ ๓ อันล่วงพ้นโทษต่ำช้านั้น
นโมการปฺปภาเวน	ด้วยความประกาศ การกระทำความนอบน้อม
วิคจฺฉนฺตุ อุปทฺทวา	อุปัทวะทั้งหลาย จงปราศจากไป
นโมการานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งการกระทำความนอบน้อม
สุวตฺถิ โหตุ สพฺพทา	ขอความสวัสดีจงมีทุกเมื่อ
นโมการสฺส เตเชน	ด้วยเดช แห่งการกระทำความนอบน้อม
วิธิมฺหิ โหมิ เตนวา	เราจงเป็นผู้มีเดช ในมงคลพิธีเถิด

บทขัดตำนาน

เย สนฺตา สนฺตจิตฺตา ติสรณสรณา เอตฺถ โลกนฺตเร วา ภุมฺมาภุมฺมา จ เทวา	เทพเจ้าเหล่าใด เป็นภุมมเทพดา และมิใช่ภุมมเทพดาก็ดี ผู้มีจิตอันระงับ มีพระรัตนตรัยเป็นที่พึ่ง ที่ระลึก ซึ่งอยู่ในโลกนี้หรือในโลกอื่น
คุณคณคหณพฺยาวฏา สพฺพกาลํ	ผู้ขวนขวายในการถือเอาซึ่งหมู่แห่งคุณตลอดกาลทั้งปวง
เอเต อายนฺตุ เทวา	ขอเทพเจ้าเหล่านั้นจงมา
วรกนกมเย เมรุราเช วสนฺโต	อนึ่ง ขอเทพเจ้าผู้สถิตอยู่ ณ ภูเขาเมรุราชแล้ว ด้วยทองอันประเสริฐ จงมาด้วย
สนฺโต สนฺโต สเหตุํ มุนิวรวจนํ โสตุมคฺคํ สมคฺคํ	ขอเทพเจ้าเหล่าสัตบุรุษ จงมาสู่สถานที่สมาคม เพื่อฟังคำของพระมุนี พร้อมทั้งเหตุ
สพฺเพสุ จกฺกวาเฬสุ ยกฺขา เทวา จ พฺรหฺมุโน ยํ อมฺเหหิ กตํ ปุญฺญํ สพฺพสมฺปตฺติสาธกํ	เหล่ายักษ์ เทพเจ้า และพรหม ในจักรวาลทั้งหมด จงมาด้วย บุญอันใด ให้สำเร็จสมบัติทั้งปวง อันเรากระทำแล้ว
สพฺเพ ตํ อนุโมทิตฺวา สมคฺคา สาสเน รตา	ขอเทพเจ้าเหล่านั้นทั้งสิ้น จงอนุโมทนาซึ่งบุญอันนั้น แล้วพร้อมเพรียงกันยินดีในพระศาสนา

ปมาทรหิตา โหนฺตุ อารกฺขาสุ วิเสสโต สาสนสฺส จ โลกสฺส	เป็นผู้ปราศจากความประมาท ในอันรักษาพระศาสนาและโลก โดยพิเศษ
วุฑฺฒึ ภวตุ สพฺพทา	ขอความเจริญ จงมีทุกเมื่อ
สาสนมฺปิ จ โลกญฺจ เทวา รกฺขนฺตุ สพฺพทา	ขอเทพเจ้าทั้งหลาย จงรักษาแม้ซึ่งพระศาสนา และโลกในกาลทุกเมื่อ
สทฺธึ โหนฺตุ สุขี สพฺเพ	ขอสรรพสัตว์ พร้อมด้วยเหล่าบริวารของตน จงเป็นผู้มีสุขสำราญ
อนีฆา สุมนา โหนฺตุ สห สพฺเพหิ ญาติภิ	จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์ สบายใจ พร้อมด้วยญาติทั้งปวง

เริ่มมงคลสูตร

ยญฺจ ทฺวาทส วสฺสานิ จินฺตยึสุ สเทวกา จิรสฺสํ จินฺตยนฺตาปิ เนว ชานึสุ มงฺคลํ จกฺกวาฬสหสฺเสสุ ทสสุ เยน ตตฺตกํ กาลํ โกลาหลํ ชาตํ ยาว พฺรหฺมนิเวสนา	ก็มนุษย์ทั้งหลาย พร้อมทั้งเทพดา คิดหามงคลอันใด สิ้น ๑๒ ปี มนุษย์และเทพดาเหล่านั้นในหมื่นจักรวาล แม้เมื่อคิดหาช้านาน ก็ไม่รู้ ซึ่งมงคลอันนั้น ด้วยกาลมีประมาณเท่าใด โกลาหลก็เกิดตลอดถึงที่อยู่แห่งพรหม สิ้นกาลมีประมาณเท่านั้น

ยํ โลกนาโถ เทเสสิ สพฺพปาปวินาสนํ	สมเด็จพระโลกนารถ ได้เทศนา มงคลอันใด เครื่องยังลามก ทั้งปวงให้ฉิบหายไป
ยํ สุตฺวา สพฺพทุกฺเขหิ มุจฺจนฺตาสงฺขิยา นรา	นรชนทั้งหลายนับไม่ถ้วน ได้ฟั่ง มงคลอันใดแล้ว พ้นจากทุกข์ ทั้งปวงได้
เอวมาทิคุณูเปตํ มงฺคลนฺตมฺภณาม เห.	เราจงกล่าวมงคลอันนั้น อันประ- กอบด้วยคุณ มีอย่างนี้เป็นต้น เทอญ.

มงคลสูตร

เอวมฺเม สุตํ	อันข้าพเจ้า (คือพระอานนทเถระ) ได้สดับมาแล้วอย่างนี้
เอกํ สมยํ ภควา	สมัยหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า
สาวตฺถิยํ วิหรติ เชตวเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม	เสด็จประทับอยู่ ที่เชตวันวิหาร อารามของอนาถบิณฑิกเศรษฐี ใกล้เมืองสาวัตถี
อถ โข อญฺญตรา เทวตา	ครั้งนั้นแล เทพดาองค์ใดองค์หนึ่ง
อภิกฺกนฺตาย รตฺติยา อภิกฺกนฺตวณฺณา เกวลกปฺปํ เชตวนํ โอภาเสตฺวา	ครั้นเมื่อราตรีปฐมยามล่วงไปแล้ว มีรัศมีอันงามยิ่งนัก ยังเชตวันทั้งสิ้นให้สว่าง

เยน ภควา เตนุปสงฺกมิ	พระผู้มีพระภาคเจ้า เสด็จประทับอยู่โดยที่ใด ก็เข้าไปเฝ้าโดยที่นั้น
อุปสงฺกมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา	ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้ว จึงถวายอภิวาทพระผู้มีพระภาคแล้ว
เอกมนฺตํ อฏฺฐาสิ	ได้ยืนอยู่ ในท่ามกลางส่วนข้างหนึ่ง
เอกมนฺตํ ฐิตา โข สา เทวตา	ครั้นเทพดานั้น ยืนในที่สมควรส่วนข้างหนึ่งแล้วแล
ภควนฺตํ คาถาย อชฺฌภาสิ	ได้ทูลพระผู้มีพระภาคเจ้า ด้วยคาถาว่า
พหู เทวา มนุสฺสา จ	หมู่เทวดาและมนุษย์เป็นอันมาก
มงฺคลานิ อจินฺตยุํ อากงฺขมานา โสตฺถานํ	ผู้หวังความสวัสดี ได้คิดหามงคลทั้งหลาย
พฺรูหิ มงฺคลมุตฺตมํ	ขอพระองค์จงเทศนา มงคลอันสูงสุด.
อเสวนา จ พาลานํ[๑]	ความไม่คบชนพาลทั้งหลาย ๑
ปณฺฑิตานญฺจ เสวนา	ความคบบัณฑิตทั้งหลาย ๑
ปูชา จ ปูชนียานํ	ความบูชาชนควรบูชาทั้งหลาย ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.

๑. สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า

ปฏิรูปเทสวาโส จ	ความอยู่ในประเทศอันสมควร ๑
ปุพฺเพ จ กตปุญฺญตา	ความเป็นผู้มีบุญ อันทำแล้วในกาลก่อน ๑
อตฺตสมฺมาปณิธิ จ	ความตั้งตนไว้ชอบ ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
พาหุสจฺจญฺจ สิปฺปญฺจ	ความได้ฟังแล้วมาก ๑ ศิลปศาสตร์ ๑
วินโย จ สุสิกฺขิโต	วินัยอันชนศึกษาดีแล้ว ๑
สุภาสิตา จ ยา วาจา	วาจาอันชนกล่าวดีแล้ว ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
มาตาปิตุอุปฏฺฐานํ	ความบำรุงมารดาและบิดา ๑
ปุตฺตทารสฺส สงฺคโห	ความสงเคราะห์ลูกและเมีย ๑
อนากุลา จ กมฺมนฺตา	การงานทั้งหลายไม่อากูล ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
ทานญฺจ ธมฺมจริยา จ	ความให้ ๑ ความประพฤติธรรม ๑
ญาตกานญฺจ สงฺคโห	ความสงเคราะห์ญาติทั้งหลาย ๑
อนวชฺชานิ กมฺมานิ	กรรมทั้งหลายไม่มีโทษ ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
อารตี วิรตี ปาปา	ความงดเว้นจากบาป ๑
มชฺชปานา จ สญฺญโม	ความสำรวมจากการดื่มน้ำเมา ๑

อปฺปมาโท จ ธมฺเมสุ	ความไม่ประมาทในธรรมทั้งหลาย ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
คารโว จ นิวาโต จ	ความเคารพ ๑ ความไม่จองหอง ๑
สนฺตุฏฺฐี จ กตญฺญุตา	ความยินดี ด้วยของอันมีอยู่ ๑
	ความเป็นผู้รู้อุปการะอันท่านทำแล้วแก่ตน ๑
กาเลน ธมฺมสฺสวนํ	ความฟังธรรมโดยกาล ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
ขนฺตี จ โสวจสฺสตา	ความอดทน ๑ ความเป็นผู้ว่าง่าย ๑
สมณานญฺจ ทสฺสนํ	ความเห็นสมณะทั้งหลาย ๑
กาเลน ธมฺมสากจฺฉา	ความเจรจาธรรมโดยกาล ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
ตโป จ พฺรหฺมจริยญฺจ	ความเพียรเผากิเลส ๑
	ความประพฤติอย่างพรหม ๑
อริยสจฺจาน ทสฺสนํ	ความเห็นอริยสัจทั้งหลาย ๑
นิพฺพานสจฺฉิกิริยา จ	ความทำพระนิพพานให้แจ้ง ๑
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.	ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.
ผุฏฺฐสฺส โลกธมฺเมหิ	จิตของผู้ใด อันโลกธรรมทั้งหลายถูกต้องแล้ว ย่อมไม่หวั่นไหว

อโสกํ วิรชํ เขมํ
เอตมฺมงฺคลมุตฺตมํ.

ไม่มีโศก ปราศจากธุลี เกษม
ข้อนี้เป็นมงคลอันสูงสุด.

เอตาทิสานิ กตฺวาน

เทวดา และมนุษย์ทั้งหลาย กระทำมงคลทั้งหลายเช่นนี้แล้ว

สพฺพตฺถมปราชิตา
สพฺพตฺถ โสตฺถึ คจฺฉนฺติ
ตนฺเตสํ มงฺคลมุตฺตมนฺติ.

เป็นผู้ไม่พ่ายแพ้ในที่ทั้งปวง
ย่อมถึงความสวัสดีในที่ทั้งปวง
ข้อนั้น เป็นมงคลอันสูงสุด
ของเทพดา และมนุษย์ทั้งหลาย
เหล่านั้นแล.

เริ่มรัตนสูตร

ปณิธานโต ปฏฺฐาย
ตถาคตสฺส ทส ปารมิโย
ทส อุปปารมิโย
ทส ปรมตฺถปารมิโย
ปญฺจ มหาปริจฺจาเค
ติสฺโส จริยา
ปจฺฉิมพฺภเว คพฺภาวกฺกนฺตึ

เราทั้งหลาย จงตั้งจิตอันประกอบไปด้วยความกรุณาในสัตว์ทั้งหลาย ดังพระอานนทเถระผู้มีอายุ นึกถึงพระพุทธคุณทั้งหลายแม้ทั้งปวง ของพระตถาคตเจ้า จำเดิมแต่ปรารถนาพุทธภูมิมา คือบารมี ๑๐ อุปบารมี ๑๐ ปรมัตถบารมี ๑๐

ชาตึ อภินิกฺขมนํ ปธานจริยํ โพธิปลฺลงฺเก มารวิชยํ สพฺพญฺญุตญาณปฺปฏิเวธํ นว โลกุตฺตรธมฺเมติ สพฺเพปิเม พุทฺธคุเณ อาวชฺชิตฺวา เวสาลิยา ตีสุ ปาการนฺตเรสุ ติยามรตฺตึ ปริตฺตํ กโรนฺโต อายสฺมา อานนฺทตฺเถโร วิย การุญฺญจิตฺตํ อุปฏฺฐเปตฺวา	มหาบริจาค ๕ จริยา ๓ เสด็จลงสู่คัพโภทร ในภพมีในที่สุด ประสูติ เสด็จออกอภิเนษกรมณ์ บำเพ็ญทุกขกิริยาชนะมาร ตรัสรู้พระสัพพัญญุตญาณ ณ โพธิ-บัลลังก์ นวโลกุตตรธรรม ๙ ดังนี้ แล้วกระทำปริตร ตลอดราตรีทั้ง ๓ ยาม ในภายในกำแพง ๓ ชั้น ในเมืองเวสาลี
โกฏิสตสหสฺเสสุ จกฺกวาเฬสุ เทวตา	เทวดาทั้งหลาย ในแสนโกฏิจักรวาล
ยสฺสาณมฺปฏิคฺคณฺหนฺติ	ย่อมรับเอาแม้ซึ่งอาชญาแห่งพระปริตรอันใด
ยญฺจ เวสาลิยมฺปุเร โรคามนุสฺสทุพฺภิกฺข- สมฺภูตนฺติวิธมฺภยํ	อนึ่ง พระปริตรอันใด ยังภัย ๓ ประการอันเกิดจากโรค อมนุษย์ และข้าวแพงในเมืองเวสาลี
ขิปฺปมนฺตรธาเปสิ	ให้อันตรธานไปโดยเร็วพลัน
ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราทั้งหลาย จงสวดปริตรอันนั้นเทอญ.

รัตนสูตร

ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข	หมู่ภูตประจำถิ่นเหล่าใด ประชุมกันแล้วในนครนี้ก็ดี เหล่าใดประชุมกันแล้วในอากาศก็ดี
สพฺเพว ภูตา สุมนา ภวนฺตุ	ขอหมู่ภูตทั้งปวงจงเป็นผู้ดีใจ
อโถปิ สกฺกจฺจ สุณนฺตุ ภาสิตํ	และจงฟังภาษิตโดยเคารพ
ตสฺมา หิ ภูตา นิสาเมถ สพฺเพ	เพราะเหตุนั้นแล ท่านภูตทั้งปวงจงตั้งใจฟัง
เมตฺตํ กโรถ มานุสิยา ปชาย	กระทำไมตรีจิต ในหมู่มนุษยชาติประชุมชน
ทิวา จ รตฺโต จ หรนฺติเย พลึ	มนุษย์เหล่าใด ย่อมสังเวยทั้งกลางวันกลางคืน
ตสฺมา หิ เน รกฺขถ อปฺปมตฺตา	เพราะเหตุนั้นแล ท่านทั้งหลายจงเป็นผู้ไม่ประมาท รักษาหมู่มนุษย์เหล่านั้น
ยงฺกิญฺจิ วิตฺตํ อิธ วา หุรํ วา	ทรัพย์เครื่องปลื้มใจ อันใดอันหนึ่งในโลกนี้หรือโลกอื่น
สคฺเคสุ วา ยํ รตนํ ปณีตํ	หรือรัตนะอันใด อันประณีตในสวรรค์

น โน สมํ อตฺถิ ตถาคเตน	รัตนะอันเสมอด้วยพระตถาคตเจ้าไม่มีเลย
อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
ขยํ วิราคํ อมตํ ปณีตํ ยทชฺฌคา สกฺยมุนี สมาหิโต	พระศากยมุนีเจ้า มีพระหฤทัยดำรงมั่น ได้บรรลุธรรมอันใดเป็นที่สิ้นกิเลส เป็นที่สิ้นราคะเป็นอมฤตธรรมอันประณีต
น เตน ธมฺเมน สมตฺถิ กิญฺจิ	สิ่งไร ๆ เสมอด้วยพระธรรมนั้นย่อมไม่มี
อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรตนะอันประณีตในพระธรรม
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
ยมฺพุทฺธเสฏฺโฐ ปริวณฺณยี สุจึ	พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐสุด ทรงสรรเสริญแล้ว ซึ่งสมาธิอันใดว่าเป็นธรรมอันสะอาด
สมาธิมานนฺตริกญฺญมาหุ	บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวซึ่งสมาธิอันใด ว่าให้ผลโดยลำดับ

สมาธินา เตน สโม น วิชฺชติ	สมาธิอื่น เสมอด้วยสมาธินั้นย่อมไม่มี
อิทมฺปิ ธมฺเม รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระธรรม
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
เย ปุคฺคลา อฏฺฐ สตํ ปสตฺถา จตฺตาริ เอตานิ ยุคานิ โหนฺติ เต ทกฺขิเณยฺยา สุคตสฺส สาวกา	บุคคลเหล่าใด ๘ จำพวก ๔ คู่ อันสัตบุรุษทั้งหลายสรรเสริญแล้ว บุคคลเหล่านั้น เป็นสาวกของพระสุคต ควรแก่ทักษิณาทาน
เอเตสุ ทินฺนานิ มหปฺผลานิ	ทานทั้งหลาย อันบุคคลถวายในท่านเหล่านั้น ย่อมมีผลมาก
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
เย สุปฺปยุตฺตา มนสา ทฬฺหเน นิกฺกามิโน โคตมสาสนมฺหิ	พระอริยบุคคลทั้งหลายเหล่าใดในศาสนาพระโคดมเจ้า ประกอบดีแล้ว มีใจมั่นคง มีความใคร่ออกไปแล้ว
เต ปตฺติปตฺตา อมตํ วิคยฺห	พระอริยบุคคลทั้งหลาย เหล่านั้น ถึงพระอรหัตตผลที่ควรถึง หยั่งเข้าสู่พระนิพพาน

ลทฺธา มุธา นิพฺพุตึ ภุญฺชมานา	ได้ซึ่งความดับกิเลส โดยเปล่าๆ แล้วเสวยผลอยู่
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตใน ในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
ยถินฺทขีโล ปฐวึ สิโต สิยา จตุพฺภิ วาเตภิ อสมฺปกมฺปิโย ตถูปมํ สปฺปุริสํ วทามิ โย อริสจฺจานิ อเวจฺจ ปสฺสติ	เสาเขื่อนที่ลงดินแล้ว ไม่หวั่นไหว ด้วยพายุ ๔ ทิศฉันใด ผู้ใด เล็งเห็นอริยสัจทั้งหลาย เราเรียกผู้นั้นว่า เป็นสัตบุรุษ ผู้ไม่หวั่นไหวด้วยโลกธรรม อุปมาฉันนั้น
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีต ในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
เย อริยสจฺจานิ วิภาวยนฺติ คมฺภีรปญฺเญน สุเทสิตานิ	พระโสดาบันจำพวกใด กระทำให้แจ้งอยู่ ซึ่งอริยสัจทั้งหลาย อันพระศาสดาผู้มีปัญญาอันลึกซึ้งแสดงดีแล้ว
กิญฺจาปิ เต โหนฺติ ภุสปฺปมตฺตา	พระโสดาบันจำพวกนั้น ยังเป็นผู้ประมาทก็ดี

น เต ภวํ อฏฺฐมมาทิยนฺติ	ถึงกระนั้น ท่านย่อมไม่ถือเอาภพที่ ๘ (คือเกิดอีกอย่างมาก ๗ ชาติ)
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
สหาวสฺส ทสฺสนสมฺปทาย ตยสฺสุ ธมฺมา ชหิตา ภวนฺติ สกฺกายทิฏฺฐิ วิจิกิจฺฉิตญฺจ	สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส อันใดอันหนึ่งยังมีอยู่ ธรรมเหล่านั้น อันพระโสดาบัน
สีลพฺพตํ วาปิ ยทตฺถิ กิญฺจิ	ละได้แล้ว พร้อมด้วยทัสสนสมบัติ (คือโสดาปัตติมรรค) ทีเดียว
จตูหปาเยหิ จ วิปฺปมุตฺโต	อนึ่ง พระโสดาบันเป็นผู้พ้นแล้วจากอบายทั้ง ๔
ฉ จาภิฐานานิ อภพฺโพ กาตุํ	ไม่อาจเพื่อจะกระทำอภิฐานทั้ง ๖ (คืออนันตริยกรรม ๕ และการเข้ารีด)
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.

กิญฺจาปิ โส กมฺมํ กโรติ ปาปกํ กาเยน วาจายุท เจตสา วา อภพฺโพ โส ตสฺส ปฏิจฺฉทาย	พระโสดาบันนั้น ยังกระทำบาปกรรม ด้วยกายหรือวาจาหรือใจได้บ้าง (เพราะความพลาดพลั้ง) ถึงกระนั้นท่านไม่ควร เพื่อจะปกปิดบาปกรรมอันนั้น
อภพฺพตา ทิฏฺฐปทสฺส วุตฺตา	ความเป็นผู้มีทางพระนิพพานอันเห็นแล้ว ไม่ควรปกปิดบาปกรรมนั้น อันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแล้ว
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนั้น เป็นรัตนะอันประณีตในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
วนปฺปคุมฺเพ ยถา ผุสฺสิตคฺเค[๑] คิมฺหานมาเส ปฐมสฺมึ คิมฺเห	พุ่มไม้ในป่า มียอดอันบานแล้วในเดือนต้นคิมหะแห่งคิมหฤดูฉันใด
ตถูปมํ ธมฺมวรํ อเทสยิ นิพฺพานคามึ ปรมํ หิตาย	พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ทรงแสดงพระธรรม ให้ถึงพระนิพพาน เพื่อประโยชน์แก่สัตว์ทั้งหลาย มีอุปมาฉันนั้น

๑. ผุสฺสิตคฺเค ที่แปลว่า มียอดอันบานแล้ว โดยใจความ ก็คือ แตกยอดแล้ว.

อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
วโร วรญฺญู วรโท วรหโร	พระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ทรงทราบธรรมอันประเสริฐ ประทานธรรมอันประเสริฐ นำมาซึ่งธรรมอันประเสริฐ
อนุตฺตโร ธมฺมวรํ อเทสยิ	เป็นผู้ยิ่งลบล้น ได้ทรงแสดงแล้วซึ่งพระธรรมอันประเสริฐ
อิทมฺปิ พุทฺเธ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีตในพระพุทธเจ้า
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
ขีณํ ปุราณํ นวํ นตฺถิ สมฺภวํ	กรรมเก่า ของพระอริยบุคคลเหล่าใดสิ้นแล้ว กรรมสมภพใหม่ย่อมไม่มี
วิรตฺตจิตฺตายติเก ภวสฺมึ	พระอริยบุคคลเหล่าใด มีจิตอันหน่ายแล้วในภพต่อไป
เต ขีณพีชา อวิรุฬฺหิฉนฺทา	พระอริยบุคคลเหล่านั้น มีพืชสิ้นไปแล้ว มีความพอใจงอกไม่ได้แล้ว

นิพฺพนฺติ ธีรา ยถายมฺปทีโป	เป็นผู้มีปัญญา ย่อมปรินิพพาน เหมือนประทีปอันดับไป ฉะนั้น
อิทมฺปิ สงฺเฆ รตนํ ปณีตํ	แม้อันนี้ เป็นรัตนะอันประณีต ในพระสงฆ์
เอเตน สจฺเจน สุวตฺถิ โหตุ.	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมี.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ภุมมานิ วา ยานิว อนนฺตลิกเข	ภูตประจำถิ่นเหล่าใด ประชุมกันแล้วในพระนครก็ดี เหล่าใดประชุมกันแล้วในอากาศก็ดี
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ พุทฺธํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ.	เราทั้งหลาย จงนมัสการพระพุทธเจ้าผู้มาแล้วอย่างนั้น ผู้อันเทวดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดีจงมี.
ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข	ภูตประจำถิ่นเหล่าใด ประชุมกันแล้วในพระนครนี้ก็ดี เหล่าใดประชุมกันแล้วในอากาศก็ดี
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ ธมฺมํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ.	เราทั้งหลาย จงนมัสการพระธรรมอันมาแล้วอย่างนั้น อันเทพดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดีจงมี,

ยานีธ ภูตานิ สมาคตานิ ภุมฺมานิ วา ยานิว อนฺตลิกฺเข	ภูตประจำถิ่นเหล่าใด ประชุมกันแล้วในพระนครนี้ก็ดี เหล่าใดประชุมกันแล้วในอากาศก็ดี
ตถาคตํ เทวมนุสฺสปูชิตํ สงฺฆํ นมสฺสาม สุวตฺถิ โหตุ.	เราทั้งหลาย จงนมัสการพระสงฆ์ผู้มาแล้วอย่างนั้น ผู้อันเทพดาและมนุษย์บูชาแล้ว ขอความสวัสดีจงมี.

เริ่มกรณียเมตตสูตร

ยสฺสานุภาวโต ยกฺขา เนว ทสฺเสนฺติ ภึสนํ	ยักษ์ทั้งหลาย ย่อมไม่แสดงอาการอันพิลึก เพราะอานุภาพแห่งปริตรอันใด
ยมฺหิ เจวานุยุญฺชนฺโต รตฺตินฺทิวมตนฺทิโต	อนึ่ง บุคคลผู้ไม่เกียจคร้านแล้ว ทั้งกลางวันและกลางคืน ผักใฝ่ในพระปริตรอันใด
สุขํ สุปติ สุตฺโต จ ปาปํ กิญฺจิ น ปสฺสติ	จะหลับและหลับแล้วก็เป็นสุข ย่อมไม่เห็นสุบินอันลามกไร ๆ
เอวมาทิคุณูเปตํ ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราทั้งหลาย จงสวดปริตรอันนั้น อันประกอบไปด้วยคุณมี อย่างนี้เป็นต้น เทอญ.

กรณียเมตตสูตร

กรณียมตฺถกุสเลน ยนฺตํ สนฺตํ ปทํ อภิสเมจฺจ	กิจนั้นใดอันพระอริยเจ้า บรรลุบท อันระงับกระทำแล้ว กิจนั้นอัน กุลบุตรผู้ฉลาดในประโยชน์พึง กระทำ
สกฺโก อุชู จ สุหุชู จ	กุลบุตรนั้น พึงเป็นผู้อาจหาญและ ซื่อ ตรงดี
สุวโจ จสฺส มุทุ อนติมานี	เป็นผู้ที่ว่าง่าย อ่อนโยน ไม่มี-อติมานะ
สนฺตุสฺสโก จ สุภโร จ	เป็นผู้สันโดษ เลี้ยงง่าย
อปฺปกิจฺโจ จ สลฺลหุกวุตฺติ	เป็นผู้มีกิจธุระน้อย ประพฤติเบา กายจิต
สนฺตินฺทฺริโย จ นิปโก จ	มีอินทรีย์อันระงับแล้ว มีปัญญา
อปฺปคพฺโภ กุเลสุ อนนุคิทฺโธ	เป็นผู้ไม่คะนอง ไม่พัวพันในสกุล ทั้งหลาย
น จ ขุทฺทํ สมาจเร กิญฺจิ เยน วิญฺญู ปเร อุปวเทยฺยุํ	วิญญูชนติเตียนชนทั้งหลายอื่นได้ ด้วยกรรมอันใด ไม่พึงประพฤติ กรรมอันนั้นเลย (พึงแผ่ไมตรีจิต ไปในหมู่สัตว์ว่า)
สุขิโน วา เขมิโน โหนฺตุ สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สุขิตตฺตา	ขอสัตว์ทั้งปวง จะเป็นผู้มีสุข มี ความเกษม มีตนถึงความสุขเถิด

เย เกจิ ปาณภูตตฺถิ	สัตว์มีชีวิตทั้งหลาย เหล่าใดเหล่าหนึ่งมีอยู่
ตสา วา ถาวรา วา อนวเสสา	ยังเป็นผู้สะดุ้ง (คือมีตัณหา) หรือเป็นผู้มั่นคง (คือไม่มีตัณหา) ทั้งหมดไม่เหลือ
ทีฆา วา เย มหนฺตา วา มชฺฌิมา รสฺสกา อนุกถูลา	เหล่าใดยาวหรือใหญ่ หรือปานกลาง หรือสั้น หรือผอมพี
ทิฏฺฐา วา เย จ อทิฏฺฐา	เหล่าใดที่เราเห็นแล้ว หรือมิได้เห็น
เย จ ทูเร วสนฺติ อวิทูเร	เหล่าใดอยู่ในที่ไกลหรือที่ไม่ไกล
ภูตา วา สมฺภเวสี วา	ที่เกิดแล้ว หรือกำลังแสวงหาภพก็ดี
สพฺเพ สตฺตา ภวนฺตุ สุขิตตฺตา	ขอสัตว์ทั้งปวงเหล่านั้น จงเป็นผู้มีตนถึงความสุขเถิด
น ปโร ปรํ นิกุพฺเพถ	สัตว์อื่นอย่าพึงข่มเหงสัตว์อื่น
นาติมญฺเญถ กตฺถจิ นํ กิญฺจิ	อย่าพึงดูหมิ่นอะไร ๆ เขาในที่ไร ๆ เลย
พฺยาโรสนา ปฏีฆสญฺญา นาญฺญมญฺญสฺส ทุกฺขมิจฺเฉยฺย	ไม่ควรปรารถนาทุกข์แก่กันและกัน เพราะความกริ้วโกรธและเพราะความคุมแค้น

มาตา ยถา นิยํ ปุตฺตํ อายุสา เอกปุตฺตมนุรกฺเข	มารดาถนอมลูกคนเดียว ผู้เกิดในตนด้วยยอมพร่าชีวิตได้ ฉันใด
เอวมฺปิ สพฺพภูเตสุ มานสมฺภาวเย อปริมาณํ	พึงเจริญเมตตา มีในใจไม่มีประ-มาณในสัตว์ทั้งปวง แม้ฉันนั้น
เมตฺตญฺจ สพฺพโลกสฺมึ มานสมฺภาวเย อปริมาณํ	บุคคลพึงเจริญเมตตา มีในใจไม่มีประมาณไปในโลกทั้งสิ้น
อุทฺธํ อโธ จ ติริยญฺจ	ทั้งเบื้องบนเบื้องต่ำเบื้องเฉียง
อสมฺพาธํ อเวรํ อสปตฺตํ	เป็นธรรมอันไม่คับแคบ ไม่มีเวร ไม่มีศัตรู
ติฏฺฐญฺจรํ นิสินฺโน วา	ผู้เจริญเมตตาจิตนั้น ยืนอยู่ก็ดี เดินไปก็ดี นั่งแล้วก็ดี
สยาโน วา ยาวตสฺส วิคตมิทฺโธ	นอนแล้วก็ดี เป็นผู้ปราศจากความง่วงนอนเพียงใด
เอตํ สตึ อธิฏฺเฐยฺย	ก็ตั้งสติอันนั้นไว้เพียงนั้น
พฺรหฺมเมตํ วิหารํ อิธมาหุ	บัณฑิตทั้งหลาย กล่าวกิริยาอันนี้ว่าเป็นพรหมวิหารในพระศาสนานี้
ทิฏฺฐิญฺจ อนุปคมฺม สีลวา	บุคคลที่มีเมตตา ไม่เข้าถึงทิฏฐิ เป็นผู้มีศีล
ทสฺสเนน สมฺปนฺโน	ถึงพร้อมแล้วด้วยทัสสนะ (คือโสดาปัตติมรรค)

กาเมสุ วินยฺย เคธํ	นำความหมกมุ่นในกามทั้งหลายออก
น หิ ชาตุ คพฺภเสยฺยํ ปุนเรตีติ.	ย่อมไม่ถึงความนอน (เกิด) ในครรภ์อีก โดยแท้ทีเดียวแล.

เริ่มขันธปริต

สพฺพาสีวิสชาตีนํ ทิพฺพมนฺตาคทํ วิย ยนฺนาเสติ วิสํ โฆรํ	พระปริตรอันใด ย่อมยังพิษอันร้าย แห่งงูร้ายทั้งปวง ให้ฉิบหายไป ดุจยาวิเศษอันประกอบด้วยมนตร์ทิพ
เสสญฺจาปิ ปริสฺสยํ อาณกฺเขตฺตมฺหิ สพฺพตฺถ สพฺพทา สพฺพปาณินํ สพฺพโสปิ นิวาเรติ	อนึ่งพระปริตรอันใด ย่อมห้ามกันอันตรายอันวิเศษ องสัตว์ทั้งสิ้นโดยประการทั้งปวง ในอาณาเขตในที่ทั้งหมด ในกาลทุกเมื่อ
ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราทั้งหลาย จงสวดปริตรอันนั้นเทอญ.

ขันธปริต

วิรูปกฺเขหิ เม เมตฺตํ	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพระยานาคทั้งหลาย สกุลวิรูปักข์ด้วย

เมตฺตํ เอราปเถหิ เม	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพระยานาคทั้งหลาย สกุลเอราบถด้วย
ฉพฺยาปุตฺเตหิ เม เมตฺตํ	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพระยานาคทั้งหลาย สกุลฉัพยา-บุตรด้วย
เมตฺตํ กณฺหาโคตมเกหิ จ	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับพระยานาคทั้งหลาย สกุลกัณหา-โคตมกะด้วย
อปาทเกหิ เม เมตฺตํ	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่ไม่มีเท้าด้วย
เมตฺตํ ทิปาทเกหิ เม	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มี ๒ เท้าด้วย
จตุปฺปเทหิ เม เมตฺตํ	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มี ๔ เท้าด้วย
เมตฺตํ พหุปฺปเทหิ เม	ความเป็นมิตรของเรา จงมีกับสัตว์ทั้งหลาย ที่มีเท้ามากด้วย
มา มํ อปาทโก หึสิ	สัตว์ไม่มีเท้าอย่าเบียดเบียนเรา
มา มํ หึสิ ทิปาทโก	สัตว์ ๒ เท้าอย่าเบียดเบียนเรา
มา มํ จตุปฺปาโท หึสิ	สัตว์ ๔ เท้าอย่าเบียดเบียนเรา
มา มํ หึสิ พหุปฺปโท	สัตว์มากเท้าอย่าเบียดเบียนเรา
สพฺเพ สตฺตา สพฺเพ ปาณา	ขอสรรพสัตว์มีชีวิตทั้งหลาย

สพฺเพ ภูตา จ เกวลา	ที่เกิดมาทั้งหมดจนสิ้นเชิงด้วย
สพฺเพ ภทฺรานิ ปสฺสนฺตุ	จงเห็นซึ่งความเจริญทั้งหลายทั้งปวงเถิด
มา กิญฺจิ ปาปมาคมา	โทษลามกไรๆ อย่าได้มาถึงแล้วแก่สัตว์เหล่านั้น
อปฺปมาโณ พุทฺโธ	พระพุทธเจ้า ทรงพระคุณไม่มีประมาณ
อปฺปมาโณ ธมฺโม	พระธรรม ทรงพระคุณไม่มีประมาณ
อปฺปมาโณ สงฺโฆ	พระสงฆ์ ทรงพระคุณไม่มีประมาณ
ปมาณวนฺตานิ สิรีสปานิ อหิ วิจฺฉิกา สตปที อุณฺณานาภิ สรพู มูสิกา	สัตว์เสือกคลานทั้งหลาย คืองู แมลงป่อง ตะเข็บ ตะขาบ แมลงมุม ตุ๊กแก หนู เหล่านี้ ล้วนมีประมาณ (ไม่มากเหมือนคุณพระรัตนตรัย)
กตา เม รกฺขา กตา เม ปริตฺตา	ความรักษา อันเรากระทำแล้ว ความป้องกัน อันเรากระทำแล้ว
ปฏิกฺกมนฺตุ ภูตานิ	หมู่สัตว์ทั้งหลาย จงหลีกไปเสีย
โสหํ นโม ภควโต	เรานั้นกระทำการนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาคเจ้าอยู่
นโม สตฺตนฺนํ สมฺมาสมฺพุทฺธานํ	ทำการนอบน้อม แด่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งหลาย ๗ พระองค์อยู่

เริ่มโมรปริตร

ปูเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร
นิพฺพตฺตํ โมรโยนิยํ
เยน สํวิหิตารกฺขํ
มหาสตฺตํ วเน จรา
จิรสฺสํ วายมนฺตาปิ
เนว สกฺขึสุ คณฺหิตุํ
พฺรหฺมมนฺตนฺติ อกฺขาตํ
ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.

พวกพรานไพร แม้พยายามอยู่ช้านานไม่อาจนั้นเทียวเพื่อจะจับมหาสัตว์ ผู้บังเกิดแล้วในกำเนิดแห่งนกยูง ผู้ยังโพธิสมภารให้บริบูรณ์อยู่ มีความรักษาอันตนจัดแจงดีแล้ว ด้วยพระปริตรอันใด เราทั้งหลาย จงสวดปริตรอันนั้น ที่พระพุทธเจ้าทรงเรียกว่า พรหมมนตร์ เทอญ.

โมรปริตร

อุเทตยญฺจกฺขุมา เอกราชา
หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส

พระอาทิตย์ เป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราช มีสีเพียงดังสีแห่งทอง ยังพื้นปฐพีให้สว่างอุทัยขึ้นมา

ตํ ตํ นมสฺสามิ

เพราะเหตุนั้น ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น

หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ	ซึ่งมีสีเพียงดังสีแห่งทอง ยังพื้นปฐพีให้สว่าง
ตยชฺช คุตฺตา วิหเรมุ ทิวสํ	ข้าทั้งหลาย อันท่านปกครองแล้ว
เย พฺรหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่าใด ผู้ถึงซึ่งเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นโม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น จงรับความนอบน้อมแห่งข้า
เต จ มํ ปาลยนฺตุ	อนึ่ง พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น จงรักษาซึ่งข้า
นมตฺถุ พุทฺธานํ	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
นมตฺถุ โพธิยา	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่พระโพธิญาณ
นโม วิมุตฺตานํ	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่ท่านผู้พ้นแล้วทั้งหลาย
นโม วิมุตฺติยา	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่วิมุตติธรรม
อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา	นกยูงนั้นได้กระทำปริตรอันนี้แล้ว
โมโร จรติ เอสนา.	จึงเที่ยวไปเพื่ออันแสวงหาอาหาร.
อเปตยญฺจกฺขุมา เอกราชา หริสฺสวณฺโณ ปฐวิปฺปภาโส	พระอาทิตย์นี้ เป็นดวงตาของโลก เป็นเอกราช มีสีเพียงดังสีแห่งทอง ยังพื้นปฐพีให้สว่าง ย่อมอัสดงคตไป

ตํ ตํ นมสฺสามิ	เพราะเหตุนั้น ข้าขอนอบน้อมพระอาทิตย์นั้น
หริสฺสวณฺณํ ปฐวิปฺปภาสํ	ซึ่งมีสีเพียงดังสีแห่งทอง ยังพื้นปฐพีให้สว่าง
ตยชฺช คุตฺตา วิหเรมุ รตฺตึ	ข้าทั้งหลาย อันท่านปกครองแล้วในวันนี้ พึงอยู่เป็นสุขตลอดคืน
เย พฺรหฺมณา เวทคุ สพฺพธมฺเม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่าใด ผู้ถึงซึ่งเวทในธรรมทั้งปวง
เต เม นโม	พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้น จงรับความนอบน้อมของข้า
เต จ มํ ปาลยนฺตุ	อนึ่ง พราหมณ์ทั้งหลายเหล่านั้นจงรักษาซึ่งข้า
นมตฺถุ พุทฺธานํ	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่พระพุทธเจ้าทั้งหลาย
นมตฺถุ โพธิยา	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่พระโพธิญาณ
นโม วิมุตฺตานํ	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่ท่านผู้พ้นแล้วทั้งหลาย
นโม วิมุตฺติยา	ความนอบน้อมของข้า จงมีแด่วิมุตติธรรม

อิมํ โส ปริตฺตํ กตฺวา	นกยูงนั้น ได้กระทำปริอันนี้แล้ว
โมโร วาสมกปฺปยีติ.	จึงสำเร็จความอยู่แล.

พระพุทธคุณ

อิติปิ	แม้เพราะเหตุนี้ ๆ
โส ภควา	พระผู้มีพระภาคเจ้านั้น
อรหํ	เป็นผู้ไกลกิเลส เป็นผู้ควรไหว้ ควรบูชา
สมฺมาสมฺพุทฺโธ	เป็นผู้รู้ชอบเอง
วิชฺชาจรณสมฺปนฺโน	เป็นผู้บริบูรณ์แล้วด้วยวิชชา และ จรณะ
สุคโต	เป็นพระสุคตผู้เสด็จไปดีแล้ว
โลกวิทู	เป็นผู้ทรงรู้โลก
อนุตฺตโร ปุริสทมฺมสารถิ	เป็นผู้ฝึกบุรุษที่ควรฝึก ไม่มีผู้อื่นยิ่งกว่า
สตฺถา เทวมนุสฺสานํ	เป็นศาสดาผู้สอนของเทพดา และ มนุษย์ทั้งหลาย
พุทฺโธ	เป็นผู้เบิกบานแล้ว
ภควาติ	เป็นผู้จำแนกธรรม ดังนี้.

พระธรรมคุณ

สฺวากฺขาโต ภควตา ธมฺโม	พระธรรมอันพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสดีแล้ว
สนฺทิฏฺฐิโก	เป็นของอันบุคคลพึงเห็นเอง
อกาลิโก	เป็นของไม่มีกาลเวลา
เอหิปสฺสิโก	เป็นของจะเรียกร้องผู้อื่นให้มาดูได้
โอปนยิโก	เป็นของอันบุคคลพึงน้อมเข้ามาใส่ใจ
ปจฺจตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญฺญูหีติ.	เป็นของอันวิญญูชนทั้งหลาย พึงรู้เฉพาะ ดังนี้.

พระสังฆคุณ

สุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระ-ภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติดีแล้ว
อุชุปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระ-ภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติตรงแล้ว
ญายปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระ-ภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติถูกแล้ว

สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต สาวกสงฺโฆ	พระสงฆ์สาวก ของพระผู้มีพระ-ภาคเจ้า เป็นผู้ปฏิบัติชอบแล้ว
ยทิทํ	คือ
จตฺตาริ ปุริสยุคานิ	คู่แห่งบุรุษทั้งหลาย ๔
อฏฺฐ ปุริสปุคฺคลา	บุรุษบุคคลทั้งหลาย ๘
เอส ภควโต สาวกสงฺโฆ	นี่พระสงฆ์สาวกของพระผู้มีพระภาคเจ้า
อาหุเนยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรสักการะที่เขานำมาบูชา
ปาหุเนยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรของต้อนรับ
ทกฺขิเณยฺโย	ท่านเป็นผู้ควรทักษิณาทาน
อญฺชลิกรณีโย	ท่านเป็นผู้ควรอัญชลีกรรม
อนุตฺตรํ ปุญฺญกฺเขตฺตํ โลกสฺสาติ.	ท่านเป็นนาบุญของโลก ไม่มีนาอื่นยิ่งกว่า ดังนี้.

เริ่มวัฏฏกปริตร

ปูเรนฺตมฺโพธิสมฺภาเร นิพฺพตฺตํ วฏฺฏชาติยํ ยสฺส เตเชน ทาวคฺคิ มหาสตฺตํ วิวชฺชยิ	ไฟป่าหลีกมหาสัตว์ ผู้บำเพ็ญโพธิสมภาร บังเกิดในกำเนิดนกคุ่มไฟ ด้วยเดชะแห่งพระปริตรใด
เถรสฺส สารีปุตฺตสฺส โลกนาเถน ภาสิตํ กปฺปฏฺฐายิ มหาเตชํ ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราทั้งหลาย จงสวดพระปริตรอันนั้น ซึ่งมีเดชมาก ตั้งอยู่ชั่วกัลป์ ที่พระโลกนาถทรงภาษิตแก่พระสารีบุตรเถระ เทอญ.

วัฏฏกปริตร

อตฺถิ โลเก สีลคุโณ สจฺจํ โสเจยฺยนุทฺทยา	คุณแห่งศีลมีอยู่ในโลก ความสัตย์ ความสะอาดกาย และความเอ็นดู มีอยู่ในโลก
เตน สจฺเจน กาหามิ สจฺจกิริยมนุตฺตรํ	ด้วยคำสัตย์นั้น ข้าพเจ้าจักทำ สัจจกิริยาอันเยี่ยม
อาวชฺชิตฺวา ธมฺมพลํ	ข้าพเจ้าพิจารณา ซึ่งกำลังแห่งธรรม

สริตฺวา ปุพฺพเก ชิเน	และระลึกถึงพระชิณเจ้าทั้งหลายในปางก่อน
สจฺจพลมวสฺสาย	อาศัยกำลังสัจจะ
สจฺจกิริยมกาสหํ	ขอทำสัจจกิริยา
สนฺติ ปกฺขา อปตฺตนา	ปีกทั้งหลายของข้ามีอยู่ แต่บินไม่ได้
สนฺติ ปาทา อวญฺจนา	เท้าทั้งหลายของข้ามีอยู่ แต่เดินไม่ได้
มาตา ปีตา จ นิกฺขนฺตา	มารดาและบิดาของข้า ออกไปหาอาหาร
ชาตเวท ปฏิกฺกม	ดูก่อนไฟป่า ขอท่านจงหลีกไป
สห สจฺเจ กเต มยฺหํ	ครั้นเมื่อสัจจะ อันเราทำแล้ว
มหาปชฺชลิโต สิขี	เปลวไฟอันรุ่งเรืองใหญ่ หลีกไป
วชฺเชสิ โสฬส กรีสานิ	๑๖ กรีส พร้อมด้วยคำสัตย์
อุทกํ ปตฺวา ยถา สิขี	ประหนึ่งเปลวไฟอันตกถึงน้ำ
สจฺเจน เม สโม นตฺถิ	สิ่งไรเสมอด้วยสัจจะของเราไม่มีนี้
เอสา เม สจฺจปารมีติ.	เป็นสัจจบารมีของเรา ดังนี้.

เริ่มอาฏานาฏิยปริตร

อปฺปสนฺเนหิ นาถสฺส สาสเน สาธุสมฺมเต อมนุสฺเสหิ จณฺเฑหิ สทา กิพฺพิสการิภิ ปริสานญฺจตสฺสนฺน- มหึสาย จ คุตฺติยา ยนฺเทเสสิ มหาวีโร	พระพุทธเจ้าผู้แกล้วกล้าใหญ่ยิ่ง ทรงแสดงพระปริตรอันใด เพื่อความไม่เบียดเบียนกันด้วย เพื่อความคุ้มครองตนด้วย แก่บริษัท ๔ เหล่า อันเกิดจากอมนุษย์ที่ร้ายกาจกระทำซึ่งกรรมอันหยาบช้าทุกเมื่อ ผู้มิได้เลื่อมใสในศาสนาของพระพุทธเจ้า ผู้เป็นที่พึ่งของโลก อันสัตบุรุษสมมติว่าเป็นศาสนาอันดี
ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราจงสวดปริตรอันนั้น เทอญ.

อาฏานาฏิยปริตร

วิปสฺสิสฺส นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระวิปัสสีพุทธเจ้า
จกฺขุมนฺตสฺส สิรีมโต	ผู้มีจักษุ ผู้มีสิริ
สิขิสฺสปิ นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแม้แด่พระสิขีพุทธเจ้า
สพฺพภูตานุกมฺปิ	ผู้มีปกติอนุเคราะห์แก่สัตว์ทั้งปวง

โนเวสฺสภุสฺส นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระเวสสภูพุทธเจ้า
นฺหาตกสฺส ตปสฺสิโน	ผู้มีกิเลสอันล้างแล้ว ผู้มีตปะ
นมตฺถุ กกุสนฺธสฺส	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระกกุสันธพุทธเจ้า
มารเสนปฺปมทฺทิโน	ผู้ย่ำยีเสียซึ่งมารและเสนา
โกนาคมนสฺส นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระโกนาคมนพุทธเจ้า
พฺราหฺมณสฺส วุสีมโต	ผู้มีบาปอันลอยเสียแล้ว ผู้มีพรหมจรรย์อันอยู่จบแล้ว
กสฺสปสฺส นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระกัสสปพุทธเจ้า
วิปฺปมุตฺตสฺส สพฺพธิ	ผู้พ้นแล้วจากกิเลสทั้งปวง
องฺคีรสฺสสฺส นมตฺถุ	ความนอบน้อมแห่งข้าพเจ้า จงมีแด่พระอังคีรพุทธเจ้า
สกฺยปุตฺตสฺส สิรีมโต	ผู้เป็นโอรสแห่งศากยราช ผู้มีสิริ
โย อิมํ ธมฺมมเทเสสิ	พระพุทธเจ้าพระองค์ใด ได้ทรงแสดงแล้วซึ่งธรรมนี้
สพฺพทุกฺขาปนูทนํ	เป็นเครื่องบรรเทาเสีย ซึ่งทุกข์ทั้งปวง
เย จาปิ นิพฺพุตา โลเก	อนึ่ง พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่าใดก็ดี ที่ดับกิเลสแล้วในโลก
ยถาภูตํ วิปสฺสิสุํ	เห็นแจ้งธรรมตามเป็นจริง

เต ชนา อปิสุณา	พระพุทธเจ้าทั้งหลายเหล่านั้น เป็นผู้ไม่มีความส่อเสียด
มหนฺตา วีตสารทา	ผู้ใหญ่ ผู้มีความครั่นคร้ามไปปราศแล้ว
หิตํ เทวมนุสฺสานํ ยํ นมสฺสนฺติ โคตมํ	เทพดาและมนุษย์ทั้งหลาย นอบน้อมอยู่ ซึ่งพระพุทธเจ้าพระองค์ใด ผู้เป็นโคตมโคตร ผู้เป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่เทพดา และมนุษย์ทั้งหลาย
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ มหนฺตํ วีตสารทํ	ถึงพร้อมด้วยวิชชา และจรณะ ผู้ใหญ่ ผู้มีครั่นคร้ามไปปราศแล้ว
วิชฺชาจรณสมฺปนฺนํ พุทฺธํ วนฺทาม โคตมนฺติ.	ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอนมัสการพระพุทธเจ้าพระองค์นั้น ผู้โคตมโคตร ผู้ถึงพร้อมแล้วด้วยวิชชาและจรณะ

เริ่มอังคุลิมาลปริตร

ปริตฺตํ ยมฺภณนฺตสฺส นิสินฺนฏฺฐานโธวนํ อุทกมฺปิ วินาเสติ สพฺพเมว ปริสฺสยํ	แม้น้ำล้างที่นั่งของพระองคุลิมาลเถระ ผู้กล่าวอยู่ซึ่งพระปริตรอันใด ให้อันตรายทั้งปวงพินาศไป

โสตฺถินา คพฺภวุฏฺฐานํ ยญฺจ สาเธติ ตํขเณ	อนึ่ง พระปริตรอันใด ยังความคลอดจากครรภ์ให้สำเร็จ โดยสวัสดีในขณะนั้น
เถรสฺสงฺคุลิมาลสฺส โลกนาเถน ภาสิตํ	ที่พระโลกนาถทรงภาษิตแก่พระ–องคุลิมาลเถระ
กปฺปฏฺฐายิ มหาเตชํ ปริตฺตนฺตมฺภณาม เห.	เราทั้งหลาย จงสวดปริตรอันนั้น ซึ่งเป็นของตั้งอยู่ตลอดกัลป และมีเดชอันใหญ่ เทอญ.

อังคุลิมาลปริตร

ยโตหํ ภคินิ อริยาย ชาติยา ชาโต	ดูก่อนน้องหญิง ตั้งแต่เราเกิดแล้วโดยชาติอริยะ
นาภิชานามิ สญฺจิจฺจ	ไม่รู้จักแกล้ง
ปาณํ ชีวิตา โวโรเปตา	ปลงสัตว์มีชีพจากชีวิต
เตน สจฺเจน โสตฺถิ เต	ด้วยคำสัตย์นี้ ขอความสวัสดีจงมีแก่ท่าน
โหตุ โสตฺถิ คพฺภสฺส	ขอความสวัสดี จงมีแก่ครรภ์ของท่าน.

โพชฌังคปริตร

โพชฺฌงฺโค ปฏิสงฺขาโต	โพชฌงค์ ๗ ประการ คือ สติ
ธมฺมานํ วิจโย ตถา	สัมโพชฌงค์ ธรรมวิจยสัมโพชฌงค์
วิริยมฺบีติป สฺสทฺธิ	วิริยสัมโพชฌงค์ บีติสัมโพชฌงค์
โพชฺฌงฺคา จ ตถาปเร	บัสสัทธิสัมโพชฌงค์สมาธิสัมโพช-
สมาธุเปกฺขโพ ชฺฌงฺคา	ฌงค์ อุเบกขาสัมโพชฌงค์เหล่านี้.
สตฺเตเต สพฺพทสฺสินา	อันพระมุนีเจ้า ผู้เห็นธรรมทั้งสิ้น
มุนินา สมฺมทกฺขาตา	ตรัสไว้ชอบแล้ว อันบุคคลเจริญ
ภาวิตา พหุลีกตา	ทำให้มากแล้ว ย่อมเบ็นไปเพื่อ
สํวตฺตนฺติ อภิญฺญาย	ความรู้ยิ่ง
นิพฺพานาย จ โพธิยา	เพื่อนิพพาน และเพื่อความตรัสรู้
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา	ขอความสวัสดี จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.
เอกสฺมึ สมเย นาโถ	ในสมัยหนึ่งพระโลกนาถเจ้า
โมคฺคลฺลานญฺจ กสฺสปํ	ทอดพระเนตร พระโมคคัลลานะ
คิลาเน ทุกฺขิเต ทิสฺวา	และพระกัสสปะ เบ็นไข้ถึงทุกข-เวทนาแล้ว
โพชฺฌงฺเค สตฺต เทสยิ	ทรงแสดงโพชฌงค์ ๗ ประการ
เต จ ตํ อภินนฺทิตฺวา	ท่านทั้ง ๒ ก็เพลิดเพลินภาษิตนั้น

โรคา มุจฺจึสุ ตํขเณ	หายโรคในขณะนั้น
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา	ขอความสวัสดี จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
เอกทา ธมฺมราชาปิ	ครั้งหนึ่ง แม้พระธรรมราชา
เคลญฺเญนาภิปีฬิโต	อัน ความประชวรเบียดเบียนแล้ว
จุนฺทตฺเถเรน ตญฺเญว ภณาเปตฺวาน สาทรํ	รับสั่งให้พระจุนทเถระ แสดงโพชฌงค์นั้นโดยยินดี
สมฺโมทิตฺวา จ อาพาธา ตมฺหา วุฏฺฐาสิ ฐานโส	ก็ทรงบันเทิงพระหฤทัย หายความประชวรนั้นไปโดยฐานะ
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา	ขอความสวัสดี จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.
ปหีนา เต จ อาพาธา ติณฺณนฺนมฺปิ มเหสินํ	ก็อาพาธทั้งหลายนั้น อันพระมหาฤษีทั้ง ๓ องค์ ละได้แล้ว
มคฺคาหตกิเลสาว ปตฺตานุปฺปตฺติธมฺมตํ	ถึงความไม่บังเกิดเป็นธรรมดา ดุจกิเลสอันมรรคกำจัดแล้ว
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โสตฺถิ เต โหตุ สพฺพทา.	ขอความสวัสดี จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ปกิณณกคาถาสำหรับสวดต่อเจ็ดตำนาน

ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ	ลางชั่วร้ายอันใด และอวมงคลอันใด
โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท	เสียงนก เบ็นที่ไม่ชอบใจอันใด
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ	และบาปเคราะห์อันใ สุบินชั่วด อันไม่พอใจอันใด มีอยู่
พุทฺธานุภาเวน วินาสเมนฺตุ	ขอสิ่งเหล่านั้น จงถึงความพินาศไปด้วยอานุภาพพระพุทธเจ้า
ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ	ลางชั่วร้ายอันใด และอวมงคลอันใด
โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท	เสียงนก เบ็นที่ไม่ชอบใจอันใด
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ	และบาปเคราะห์อันใด สุบินชั่ว อันไม่พอใจอันใด มีอยู่
ธมฺมานุภาเวน วินาสเมนฺตุ	ขอสิ่งเหล่านั้นจงถึงความพินาศไปด้วยอานุภาพพระธรรมเจ้า
ยนฺทุนฺนิมิตฺตํ อวมงฺคลญฺจ	ลางชั่วร้ายอันใด และอวมงคลอันใด
โย จามนาโป สกุณสฺส สทฺโท	เสียงนก เบ็นที่ไม่ชอบใจอันใด
ปาปคฺคโห ทุสฺสุปินํ อกนฺตํ	และบาปเคราะห์อันใด สุบินชั่ว อันไม่พอใจอันใด มีอยู่

สงฺฆานุภาเวน วินาสเมนฺตุ. | ขอสิ่งเหล่านั้นจงถึงความพินาศไปด้วยอานุภาพพระสงฆเจ้า.

ทุกฺขปฺปตฺตา จ นิทฺทุกฺขา
ภยปฺปตฺตา จ นิพฺภยา
โสกปฺปตฺตา จ นิสฺโสกา
โหนฺตุ สพฺเพปิ ปาณิโน

ขอสรรพสัตว์ทั้งหลาย ที่ถึงแล้วซึ่งทุกข์ จงเป็นผู้ไม่มีทุกข์และที่ถึงแล้วซึ่งภัย จงเป็นผู้ไม่มีภัย และที่ถึงแล้วซึ่งโศก จงเป็นผู้ไม่มีโศก

เอตาวตา จ อมฺเหหิ
สมฺภตํ ปุญฺญสมฺปทํ
สพฺเพ เทวานุโมทนฺตุ

และขอเหล่าเทพเจ้าทั้งปวง จงอนุโมทนาซึ่งบุญสมบัติ อันเราทั้งหลายก่อสร้างแล้ว ด้วยเหตุมีประมาณเท่านี้

สพฺพสมฺปตฺติสิทฺธิยา
เพื่ออันสำเร็จสมบัติทั้งปวง

ทานํ ททนฺตุ สทฺธาย
มนุษย์ทั้งหลาย จงให้ทานด้วยศรัทธา

สีลํ รกฺขนฺตุ สพฺพทา
จงรักษาศีลในกาลทั้งปวง

ภาวนาภิรตา โหนฺตุ
จงเป็นผู้ยินดีแล้วในภาวนา

คจฺฉนฺตุ เทวตา คตา
เทพดาทั้งหลายที่มาแล้ว เชิญกลับไปเถิด

สพฺเพ พุทฺธา พลปฺปตฺตา	พระพุทธเจ้าทั้งหลาย ล้วนทรงพระกำลังทั้งหมด
ปจฺเจกานญฺจ ยํ พลํ อรหนฺตานญฺจ เตเชน รกฺขํ พนฺธามิ สพฺพโส	กำลังใดแห่งพระปัจเจกพุทธเจ้าทั้งหลาย และแห่งพระอรหันต์ทั้งหลายมีอยู่ ข้าพเจ้าขอผูกความรักษา ด้วยเดชแห่งกำลังนั้นโดยประการทั้งปวง

มหาการุณิโก นาโถ	ผู้เป็นที่พึ่งของสัตว์ ประกอบแล้วด้วยพระมหากรุณา
หิตาย สพฺพปาณินํ ปูเรตฺวา ปารมี สพฺพา	ยังบารมีทั้งหลายทั้งปวงให้เต็ม เพื่อประโยชน์แก่สรรพสัตว์ทั้งหลาย
ปตฺโต สมฺโพธิมุตฺตมํ	ถึงแล้วซึ่งความตรัสรู้อันอุดม
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ.	ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน.

ชยนฺโต โพธิยา มูเล สกฺยานํ นนฺทิวฑฺฒโน เอวํ ตฺวํ วิชโย โหติ	ขอท่านจงมีชัยชนะ ในมงคลพิธีเหมือนพระจอมมุนีทรงชนะมารที่โคนโพธิ์พฤกษ์ ถึงความเป็นผู้

ชยสฺสุ ชยมงฺคเล อปราชิตปลฺลงฺเก สีเส ปฐวิโปกฺขเร อภิเสเก สพฺพพุทฺธานํ อคฺคปฺปตฺโต ปโมทติ.	เลิศในสรรพพุทธาภิเษก ทรงปราโมทย์อยู่บนอปาชิตบัลลังก์อันสูง เป็นจอมมหาปฐพี ทรงเพิ่มพูนความยินดี แก่เหล่าประยูรญาติศากยวงศ์ฉะนั้น เทอญ.

สุนกฺขตฺตํ สุมงฺคลํ	เวลาที่สัตว์ประพฤติชอบ ชื่อว่าฤกษ์ดี มงคลดี
สุปภาตํ สุหุฏฺฐิตํ	สว่างดี รุ่งดี
สุขโณ สุมุหุตฺโต จ	และขณะดี ครู่ดี
สุยิฏฺฐํ พฺรหฺมจาริสุ	บูชาดีแล้ว ในพรหมจารีบุคคลทั้งหลาย
ปทกฺขิณํ กายกมฺมํ	กายกรรม เป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวา
วาจากมฺมํ ปทกฺขิณํ	วจีกรรม เป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวา
ปทกฺขิณํ มโนกมฺมํ	มโนกรรม เป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวา
ปณิธี เต ปทกฺขิณา	ความปรารถนาของท่าน เป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวา

ปทกฺขิณานิ กตฺวาน	สัตว์ทั้งหลาย ทำกรรมอันเป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวาแล้ว
ลภนฺตตฺเถ ปทกฺขิเณ.	ย่อมได้ประโยชน์ทั้งหลาย อันเป็นประทักษิณ ส่วนเบื้องขวา.

โส อตฺถลทฺโธ สุขิโต	ท่านนั้น (ชาย) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่งความสุข
วิรุฬฺโห พุทฺธสาสเน	เจริญในพระพุทธศาสนา
อโรโค สุขิโต โหติ	ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
สห สพฺเพหิ ญาติภิ	กับด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด
สา อตฺถลทฺธา สุขิตา	ท่านนั้น (หญิง) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่งความสุข
วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน	เจริญในพระพุทธศาสนา
อโรคา สุขิตา โหหิ	ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
สห สพฺเพหิ ญาติภิ	กับด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด
เต อตฺถลทฺธา สุขิตา	ท่านทั้งหลายนั้น (ทั้งชายทั้งหญิง) จงเป็นผู้มีประโยชน์อันได้แล้ว ถึงแล้วซึ่งความสุข

วิรุฬฺหา พุทฺธสาสเน	เจริญในพระพุทธศาสนา
อโรคา สุขิตา โหถ	ไม่มีโรค ถึงแล้วซึ่งความสุข
สห สพฺเพหิ ญาติภิ.	ดับด้วยญาติทั้งหลายทั้งหมด.

สกฺกตฺวา พุทฺธรตนํ	เพราะทำความเคารพ พระพุทธรัตนะ
โอสถํ อุตฺตมํ วรํ	อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
หิตํ เทวมนุสฺสานํ	เป็นประโยชน์ แก่เทพดา และมนุษย์ทั้งหลาย
พุทฺธเตเชน โสตฺถินา นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ ทุกฺขา วูปสเมนฺตุ เต	ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลาย จงฉิบหายไป ขอทุกข์ทั้งหลายของท่าน จงสงบไป โดยสวัสดี ด้วยเดชแห่งพระพุทธเจ้า
สกฺกตฺวา ธมฺมรตนํ	เพราะทำความเคารพ พระธรรมรัตนะ
โอสถํ อุตฺตมํ วรํ	อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
ปริฬาหูปสมนํ	สำหรับระงับความกระวนกระวาย
ธมฺมเตเชน โสตฺถินา นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ ภยา วูปสเมนฺตุ เต	ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลาย จงฉิบหายไป ขอภัยทั้งหลายของท่าน จงสงบไป โดยสวัสดี ด้วยเดชแห่งพระธรรม

สกฺกตฺวา สงฺฆรตนํ	เพราะทำความเคารพ พระสังฆ-รัตนะ
โอสถํ อุตฺตมํ วรํ	อันเป็นดังโอสถอันอุดมประเสริฐ
อาหุเนยฺยํ ปาหุเนยฺยํ	ควรเพื่อวัตถุอันเขานำมาบูชา ควรเพื่อวัตถุอันเขาต้อนรับ
สงฺฆเตเชน โสตฺถินา นสฺสนฺตุปทฺทวา สพฺเพ โรคา วูปสเมนฺตุ เต.	ขอสรรพอุปัทวะทั้งหลาย จงฉิบหายไป ขอโรคทั้งหลายของท่านจงสงบไป โดยสวัสดี ด้วยเดชแห่งพระสงฆ์.

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
พุทฺโธ เม สรณํ วรํ	พระพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ	ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน
นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
ธมฺโม เม สรณํ วรํ	พระธรรมเป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ	ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

นตฺถิ เม สรณํ อญฺญํ	ที่พึ่งอื่นของข้าพเจ้าไม่มี
สงฺโฆ เม สรณํ วรํ	พระสงฆ์เป็นที่พึ่งอันประเสริฐของข้าพเจ้า
เอเตน สจฺจวชฺเชน	ด้วยความกล่าวสัตย์นี้
โหตุ เต ชยมงฺคลํ.	ขอชัยมงคลจงมีแก่ท่าน

ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลเก	รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก
วิชฺชติ วิวิธํ ปุถุ	มีมากหลายอย่าง
รตนํ พุทฺธสมํ นตฺถิ	รัตนะนั้นเสมอด้วยพระพุทธรัตนะย่อมไม่มี
ตสฺมา โสตฺถี ภวนฺตุ เต	เพราะเหตุฉะนั้น ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลเก	รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก
วิชฺชติ วิวิธํ ปุถุ	มีมากหลายอย่าง
รตนํ ธมฺมสมํ นตฺถิ	รัตนะนั้นเสมอด้วยพระธรรมรัตนะย่อมไม่มี
ตสฺมา โสตฺถี ภวนฺตุ เต	เพราะเหตุนั้น ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน
ยงฺกิญฺจิ รตนํ โลเก	รัตนะอันใดอันหนึ่งในโลก
วิชฺชติ วิวิธํ ปุถุ	มีมากหลายอย่าง

รตนํ สงฺฆสมํ นตฺถิ	รัตนะนั้นเสมอด้วยพระสังฆรัตนะย่อมไม่มี
ตสฺมา โสตฺถิ ภวนฺตุ เต.	เพราะเหตุนี้ ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่าน.

มงคลจักรวาล

สิริธิติมติเตโชชยสิทฺธิ- มหิทฺธิมหาคุณาปริมิตปุญฺญาธิ- การสฺส สพฺพนฺตรายนิวารณ- สมตฺถสฺส ภควโต อรหโต สมฺมาสมฺพุทฺธสฺส ทฺวตฺติส- มหาปุริสลกฺขณานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งพระมหาปุริสลักษณะ ๓๒ ประการ แห่งพระผู้มีพระภาคเจ้าผู้อรหันต์ ผู้ตรัสรู้แล้วเองชอบ ผู้มีบุญญาธิการอันกำหนดมิได้ด้วยพระฤทธิ์อันใหญ่ และพระคุณอันใหญ่ อันสำเร็จด้วยพระสิริพระปัญญาเครื่องตั้งมั่น ปัญญาเครื่องรู้พระเดชและพระชัย ผู้สามารถในอันห้ามเสียซึ่งสรรพอันตราย
อสีตฺยานุพฺยญฺชนานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระอนุพยัญชนะ ๘๐

อฏฺฐุตฺรสตมงฺคลานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งมงคล ๑๐๘ ประการ
ฉพฺพณฺณรํสิยานุภาเวน	ด้วยอานุภาพแห่งพระรัศมีมีพรรณ ๖ ประการ
เกตุมาลานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระเกตุมาลา
ทสปารมิตานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระบารมี ๑๐ ประการ
ทสอุปปารมิตานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระอุปบารมี ๑๐ ประการ
ทสปรมตฺถปารมิตานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระปรมัตถ-บารมี ๑๐ ประการ
สีลสมาธิปญฺญานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่ง ศีล สมาธิ ปัญญา
พุทฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธ-รัตนะ
ธมฺมานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรม-รัตนะ
สงฺฆานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระสังฆ-รัตนะ

เตชานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระเดช
อิทฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระฤทธิ์
พลานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระกำลัง
เญยฺยธมฺมานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระเญยยธรรม
จตุราสีติสหสฺสธมฺมกฺขนฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรมขันธ์ ๘ หมื่น ๔ พัน
นวโลกุตฺตรธมฺมานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งโลกุตรธรรม ๙ ประการ
อฏฺฐงฺคิกมคฺคานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพรอริยมรรค มีองค์ ๘ ประการ
อฏฺฐสมาปตฺติยานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระสมาบัติ ๘ ประการ
ฉฬภิญฺญานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระอภิญญา ๖ ประการ
จตุสจฺจญาณานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระญาณในสัจจะ ๔
ทสพลญาณานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระญาณ มีกำลัง ๑๐ ประการ
สพฺพญฺญุตญาณานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระสัพพัญญุตญาณ

เมตฺตากรุณามุทิตา อุเปกฺขานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระเมตตา พระกรุณา พระมุทิตา พระ-อุเบกขา
สพฺพปริตฺตานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระปริตรทั้งปวง
รตนตฺตยสรณานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งอันระลึกถึงพระรัตนตรัย (ที่กล่าวมานี้)
ตุยฺหํ สพฺพโรคโสกุปทฺทว-ทุกฺขโทมนสฺสุปายาสาปี วินสฺสนฺตุ	แม้เหล่าโรคโสกะ อุปัทวะ ทุกข์ โทมนัส อุปายาส ทั้งปวง ของท่านจงสิ้นสูญไป
สพฺพอนฺตรายาปี วินสฺสนฺตุ	แม้เหล่าอันตรายทั้งปวง จงสิ้น-สูญไป
สพฺพสงฺกปฺปา ตุยฺหํ สมิชฺฌนฺตุ	สรรพความดำริทั้งหลายของท่านจงสำเร็จด้วยดี
ทีฆายุตา ตุยฺหํ โหตุ	ความเป็นผู้มีอายุยืน จงมีแก่ท่าน
สตวสฺสชีเวน สมงฺคิโก โหตุ สพฺพทา	ท่านจงเป็นผู้มีความพร้อมเพรียงด้วยความเป็นอยู่ สิ้น ๑๐๐ ปี ทุกเมื่อ

อากาสปพฺพตวนภูมิคงฺคา มหาสมุทฺทา อารกฺขกา เทวตา	เทพเจ้าทั้งหลาย ผู้คุ้มครองสถิตอยู่ในอากาศ และบรรพรตไพรสณฑ์ ภูมิสถาน แม่น้ำคงคา มหาสมุทร
สทา ตุมฺเห อนุรกฺขนฺตุ.	จงตามรักษาท่านทั้งหลาย ทุกเมื่อเทอญ.

ภวตุ สพฺพมงฺคลํ	ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา	ขอเหล่าเทพดาทั้งปวง จงรักษาท่าน
สพฺพพุทฺธานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระพุทธเจ้า
สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต	ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ
ภวตุ สพฺพมงฺคลํ	ขอสรรพมงคลจงมีแก่ท่าน
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา	ขอเหล่าเทพดาทั้งปวง จงรักษาท่าน
สพฺพธมฺมานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระธรรม
สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต	ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ

ภวตุ สพฺพมงฺคลํ	ขอสรรพมงคล จงมีแก่ท่าน
รกฺขนฺตุ สพฺพเทวตา	ขอเหล่าเทพดาทั้งปวง จงรักษาท่าน
สพฺพสงฺฆานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระสงฆ์
สทา โสตฺถี ภวนฺตุ เต.	ขอความสวัสดีทั้งหลาย จงมีแก่ท่านทุกเมื่อ.

นกฺขตฺตยกฺขภูตานํ ปาปคฺคหนิวารณา	ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย แต่สำนักแห่งเหล่านักษัตร และยักษ์และภูตได้มีแล้ว
ปริตฺตสฺสานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระปริตร
หนฺตฺวา เตสํ อุปทฺทเว	จงกำจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย แต่สำนักแห่งนักษัตร และยักษ์และภูตเหล่านั้น
นกฺขตฺตยกฺขภูตานํ ปาปคฺคหนิวารณา	ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย แต่สำนักแห่งเหล่านักษัตร และยักษ์ และภูตได้มีแล้ว

ปริตฺตสฺสานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระปริตร
หนฺตฺวา เตสํ อุปทฺทเว	จงกำจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย แต่สำนักแห่งนักษัตร และยักษ์ และภูตเหล่านั้น
นกฺขตฺตยกฺขภูตานํ	ความป้องกัน บาปเคราะห์ทั้งหลาย
ปาปคฺคหนิวารณา	แต่สำนักแห่งเหล่านักษัตร และ ยักษ์ และภูตได้มีแล้ว
ปริตฺตสฺสานุภาเวน	ด้วยอานุภาพ แห่งพระปริตร
หนฺตฺวา เตสํ อุปทฺทเว.	จงกำจัดเสียซึ่งอุปัทวะทั้งหลาย แต่สำนักแห่งเหล่านักษัตร และ ยักษ์ และภูตเหล่านั้น.

จบเจ็ดตำนาน

"คำถวายผ้ากฐิน"

(ว่านโม ฯ ๓ หน)

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง ปะฏิคคัณหาตุ ปฏิคคะเหตะวา จะ อิมินา ทุสะเสนะ กะฐินัง อัตถะระตุ อัมหากัญจะ มาตาปิตุอาทีนัง เปตะกานัง ญาตะกานัญจะ สัพเพสัญจะ เทวะตานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ ฯ.

ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวาย ผ้ากฐินทานกับสิ่งของอันเป็นบริวารเหล่านี้แก่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับซึ่งผ้ากฐินทานกับสิ่งของอันเป็นบริวารของข้าพเจ้าทั้งหลาย เมื่อรับแล้วจงกรานด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์เกื้อกูล และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติทั้งหลาย มีบิดามารดาเป็นต้น ที่ล่วงลับไปแล้วยังปรโลกก็ดี กับเทพยดาทั้งหลายทั้งปวงด้วย สิ้นกาลนานเทอญ ฯ.

"เพชรพระกัมมัฏฐาน"

(แบบธัมมาธิปไตย-โตแล้วเรียนลัด) ของวัดใหม่อินทาราม
อ. เมือง จ. ชลบุรี

เอถ ปสฺสถิมํ โลกํ จิตฺตํ ราชรถูปมํ
ยตฺถ พาลา วิสีทนฺติ นตฺถิ สงฺโค วิชานตํ.

"เออ.! ดูกรสูเหล่าเจ้าทั้งหลาย
จงมาหมายส่ายมองโลกโอฆสงสาร
สวยสดสีมีความงามตระการ
ดุจดังยานวิมานมาศราชรถทรง
พวกคนพาลสันดานเขลาเมาหมกอยู่
แต่ส่วนผู้รู้มีใจไม่ข้องหลง
ต่างมุ่งหน้าพากันหลีกปลีกตนปลง
หมายประสงค์ตรงนิพพานสุขศานติ์ใจ ฯ."

"เย จิตฺตํ สญฺญเมสฺสนฺติ โมกฺขนฺติ มารพนฺธนา."

"เมื่อพยายามตามรักษาจิตได้ดวงเดียว ย่อมพ้นจากบ่วงมารทั้งปวง"

นี่คือ! เพชรพระพุทธพจน์ อันเป็นบทเตือนใจ ขององค์สมเด็จพระจอมไตรบรมศาสดาจารย์ พระองค์ทรงตรัสประทานไว้เพื่อให้พวกเราชาวพุทธทั้งหลาย รีบเร่งขวนขวายหมายที่จะประหัตประหารกิเลส คือ.- โลภ, โกรธ, หลง, ให้ขาดจากขันธสันดาน ข้ามพ้นโอฆะวัฏฏะสงสาร ถึงพระนิพพานในอนาคตกาล เบื้องหน้านั้นเทอญ.

กิจเบื้องต้น (ศีล)

ก่อนนอน กราบลงที่หมอน ๓ ครั้ง ตั้งนะโมฯ ๓ หน แล้วกล่าวคำว่า "พระไตรรัตนานุสสติ" "ข้าพเจ้าขอถึงพระรัตนตรัย เป็นสรณะที่พึ่ง ที่ระลึก ตลอดชีวิต" เสร็จแล้วพึงพนมมือยกขึ้นเสมออก สมาทานศีลแบบศีล (สัมปัตตวิรัติ) คืองดเว้นด้วยตนเอง คำสมาทานว่า "ข้าพเจ้าขอสมาทานศีล ๕ จะไม่ล่วงเลมิดในข้อ ๑. ปาณาฯ (ฆ่าสัตว์), ๒. อทินนาฯ (ลักทรัพย์). ๓. กาเมฯ (ผิดกาม). ๔. มุสาฯ (พูดปด). และ ๕. สุราฯ (ดื่มน้ำเมา). ศีลทั้ง ๕ ข้อนี้ ข้าพเจ้าจะรักษาไว้ด้วยดี มิให้ขาด มิให้ทำลาย ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป (เมื่อศีล๕ บริสุทธิ์แล้ว พึงบำเพ็ญสมาธิในลำดับต่อไป).

"กิจเบื้องกลาง" (สมาธิ)

พึงนั่งขัดสมาธิ์ เอาเท้าขวาทับเท้าซ้าย มือขวาทับมือซ้าย หัวแม่มือห่างกันประมาณ ๑ นิ้ว (การที่ทำดังนี้มีความหมายว่า ถ้าหัวนิ้วแม่มือติดกัน ก็ยังติดอยู่ในวัฏฏะ ถ้าหัวนิ้วแม่มือห่างดังกล่าว ต้องการ ในหลุดพ้นวัฏฏะ)

เสร็จแล้ว พึงกล่าวคำอาราธนา "พระพุทธานุภาพ" มาประทับเป็นประธานกลางดวงจิต คำอาราธนาและกรรมวิธีดังนี้ :-

พึงตั้งกายให้ตรง อกผายไหล่ผึ่ง แล้วพยายามหายใจเข้าให้ยาวและลึกให้มากที่สุดที่จะลึกได้ ขณะหายใจเข้ากล่าวคำว่า "พุท" พร้อมกันกับขณะนั้นกล่าวคำอาราธนาว่า ;

"ขออาราธนาพระพุทธานุภาพ โปรดช่วยกำจัดกิเลสที่ครอบคลุมดวงจิต ของข้าพเจ้าออกไปให้หมดด้วยเถิด" พร้อมกันกับผ่อนลมหายใจออก กล่าวคำว่า "โธ" แล้วนึกในใจต่อไปว่า- ขอกิเลสอย่างหยาบจงออกไปให้หมดด้วย (กิเลสอย่างหยาบ ได้แก่กิเลสที่เกิดทางกาย วาจา) (เสร็จอาราธนาครั้งที่ ๑)

ครั้งที่ ๒ พึงหายใจยาวและลึกเหมือนครั้งที่ ๑ แล้วกล่าวคำอาราธนาว่า

"ขออาราธนา พระพุทธานุภาพ โปรดช่วยกำจัดกิเลสที่ครอบคลุมดวงจิตของข้าพเจ้าออกไปให้หมดด้วยเถิด" พร้อมกันกับผ่อนลมหายใจออก กล่าวคำว่า "โธ" แล้วนึกในใจต่อไปว่า- ขอกิเลสอย่างกลางจงออกไปให้หมด (ด้วยกิเลสอย่างกลางได้แก่ นิวรณ์ ๕).

(เสร็จอาราธนาครั้งที่ ๒)

ครั้งที่ ๓ พึงหายใจยาวและลึกเหมือนครั้งที่ ๒ แล้วกล่าวคำอาราธนาว่า.-

"ขออาราธนา พระพุทธานุภาพ โปรดช่วยกำจัดกิเลสที่ครอบคลุมดวงจิตของข้าพเจ้าออกไปให้หมดด้วยเถิด " พร้อมกันกับผ่อนลมหายใจออก กล่าวคำว่า "โธ" แล้วนึกในใจต่อไปว่า- ขอกิเลสอย่างละเอียดออกไปได้หมดด้วย. (กิเลสอย่างละเอียดได้แก่ สังโยชน์ ๑๐). (เสร็จอาราธนาครั้งที่ ๓)

เมื่อได้อาราธนาพระพุทธานุภาพ มาทรงประทับเป็นประธานกลางดวงจิตเสร็จแล้ว (ตอนนี้พึงเข้าใจว่าอย่าได้กล่าวคำว่า "พุทโธ" อีกเป็นอันขาด แล้วพึงกล่าวในใจต่อไปว่าดังนี้

"เรื่องในอดีตพึงงด เรื่องในอนาคตไม่คำนึง นึกถึงแต่ในปัจจุบัน"

เสร็จแล้วพึงตั้งสติกำหนดลมหายใจเข้าก็ให้รู้ และหายใจออกก็ให้รู้อยู่ตรงที่ริมดั้งจมูกด้านใน ขณะที่ลมหายใจเข้าและออกกระทบทุกครั้งไป (ไม่ส่งจิตส่ายไปรับอารมณ์อื่น ๆ) ตามสติกำลังที่จะทำการกำหนดได้ เช่นนาน ๑๐ นาที–๒๐ นาที – ครึ่งชั่วโมง – หรือหนึ่งชั่วโมง ฯลฯ เสร็จแล้ว พนมมือขึ้นเสมออก กล่าวคำแผ่เมตตาว่า.–

"บุญกุศลที่ข้าพเจ้าได้บำเพ็ญพระกัมมัฏฐานในปัจจุบันนี้ และในอดีตนั้น จงมารวมกัน ข้าพเจ้าขอแผ่ส่วนกุศลนี้ ไปยังสรรพสัตว์ทั้งหลายตลอดไตรจักรวาฬ ขอจงมารับทั่วหน้ากัน และขอจงมีความสุขสงบทั่วทั้งสามภพเทอญ."

เมื่อแผ่เมตตาเสร็จแล้ว พึงบำเพ็ญสมาธิกำหนดลมต่อไปอีกสักครู่หนึ่ง จึงค่อย ๆ เอนกายลงนอนในท่า (พระพุทธไสยาสน์). คือนอนเอียงขวา เหยียดเท้าตรงทับกันทั้ง ๒ ข้าง เอามือขวาแนบแก้มด้านขวา ให้หูลอดระหว่างนิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ อย่าให้หูแนบติดหมอน (ขณะที่เอนกายลนนอน. อย่าให้สติเคลื่อนจากลมหายใจเข้า–ออกทำเหมือนตอนนั่งเป็นอันขาด). นอนกำหนดลมต่อไปจนกระทั่งหลับ (ขณะนอนหลับ) อาการของร่างกายคงจะเคลื่อนไหวไปตามเรื่องของเขา

คงจะไม่อยู่ในท่า (พระพุทธไสยาสน์) นั้นแน่นอนแต่ตอนตื่นนอนพึงระวังให้จงหนัก. พอตื่นปุบ พึงรีบกำหนดลมบั๊บทันที และจงนอนเข้าท่า (พระพุทธไสยาสน์). ตามเดิมให้ได้ ต่อลมที่ขาดไปจากขณะตอนนอนหลับ ให้ได้ทุกครั้งไป นอนกำหนดลมต่อไปสักครู่หนึ่ง จึงค่อย ๆ ลุกขึ้นนั่ง ทำสมาธิกำหนดลมต่อไปอีกสักพักใหญ่ ๆ จึงค่อยเอามือพนมขึ้นเสมออกอีกวาระหนึ่ง แล้วแผ่เมตตาคำแผ่เมตตากล่าวเหมือนเมื่อตอนก่อนนอนนั้น เสร็จจากแผ่เมตตาแล้วพึงทำสมาธิต่อไปอีกสักพักหนึ่ง จึงออกจากสมาธิลุกขึ้นล้างหน้า (การที่ตื่นนอนใหม่ ๆ ท่านให้เรียก "สติ" ขึ้นสู่มโนทวารก่อน "โมหะ" นั้น พึงเข้าใจว่า การบำเพ็ญพระกัมมัฏฐานนี้ มีคติว่า มนุษย์เราตอนกลางคืนนอนหลับลง ท่านถือว่า เราได้ตายลงชาติหนึ่งแล้ว พอตื่นเช้าขึ้นเท่ากับเกิดใหม่ทุกวันไป โดยเหตุนี้ เมื่อตื่นเช้าขึ้นจิตใจกำลังบริสุทธิ์ปราศจากอารมณ์ พึงเพียรเรียก "สติ" ขึ้นสู่มโนทวารก่อน "โมหะ" ให้ได้ทุกวัน "จิต" เป็นใหญ่ประธานของร่างกาย เมื่อจิตสามารถมี "สติ" คือ "มงคล" แล้ว ก็แบ่ง "มงคล" นั้นให้กายและวาจา มีมงคลตามไปด้วยตลอดทั้งวัน). เมื่อล้างหน้าเสร็จแล้ว ถ้ามีกิจอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งในส่วนของตัวและที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น ก็พึงกระทำไปตามปรกติธรรมดา แต่ถ้าว่างลงจากภาระกิจเวลาใด พึงพยายามกำหนดลม–ทุกอิริยาบถเวลานั้น ทั้งนี้เพื่อให้จิตเป็น (วะสี) คือมีความชำนาญแคล่วคล่องว่องไว สามารถเรียก "สติ" กำหนดลม

ตามความต้องการให้ได้ทุกโอกาส พึงพยายามทำสมาธิจนจิตสงบนิ่งเป็น (เอกัคคตารมณ์) คือเป็นอารมณ์เดียวไม่วอกแว่กหวั่นไหว (เหมือนน้ำนิ่งปราศจากกระแสร์น้ำคลื่นรบกวน ย่อมสงบราบเรียบฉะนั้น). อีกนัยหนึ่งท่านให้พึงจำไว้ว่า.- "จิต" ที่จะเป็น "สมาธิ" ตั้งมั่นหรือไม่ตั้งมั่นนั้น มีข้อพิสูจน์ให้รู้อยู่ ๒ ข้อคือ.-

(๑). พอตื่นนอนปุบต้องต่อลมปั๊บจากที่หลับให้ได้ทันทีทุกวันไปไม่ขาดสายเลย. (๒). นอนหลับสนิทไม่ฝันเลยทุกคืนไป.

ถ้าทำได้ดังนี้จนเป็นปรกติวิสัย จึงจะเรียกว่าเป็นผู้มี "สมาธิตั้งมั่น" ข้อสำคัญ.- อย่าหลอกหรือโกหกตัวเอง ทำได้ก็จงบอกเอาว่าได้ ทำไม่ได้ก็พึงพยายามทำให้ได้.- "**สทฺธิ อสุทฺธิ ปจฺจตฺตํ**" ความบริสุทธิ์หรือไม่บริสุทธิ์ เป็นของเฉพาะตน คนอื่นจะมาช่วยให้เราบริสุทธิ์ไม่ได้ เราต้องกระทำของเราเอง. เมื่อสามารถทำจิตให้มี "สมาธิตั้งมั่น" แล้ว พึงบำเพ็ญ "ปัญญา" ตามลำดับต่อไป.

"กิจเบื้องปลาย" (ปัญญา)

"สมาหิโต ยถา ภูตํ ปชานาติ" "แปลความว่า เมื่อจิตตั้งมั่นแล้ว ย่อมรู้ตามความเป็นจริง"

ดวงจิตที่มีสมาธิตั้งมั่นแล้วนั้น เปรียบเสมือนน้ำที่ปราศจากกระแสร์คลื่นรบกวน ย่อมส่องดูใบหน้าเห็นถนัดชัดเจนได้ฉันใด ดวง

จิตที่มีสมาธิตั้งมั่นแล้วก็ย่อมสามารถสอดส่องมองเห็นสภาวะธรรมตามความเป็นจริง จนแจ่มแจ้งแทงตลอดได้ฉะนั้น

การบำเพ็ญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เพื่อให้เกิด "เรื่องปัญญาญาณ" นั้น ท่านให้พิจารณา "มหาสติปัฏฐาน ๔" เป็นอารมณ์ มหาสติปัฏฐาน ๔ นั้น ท่านให้ย่อลงดังนี้.–

"รูปา" ย่อลงเป็น "รูป" "เวทนาฯ จิตตาฯ และ ธมฺมาฯ ท่านให้ย่อลงเป็น "นาม" ตั้งศัพท์ใหม่ว่า.–

"นามรูปานุปสฺสนาสติปฏฺฐานา" แปลว่า นามรูปก็สักแต่เป็นนามรูป ไม่ใช่สัตว์, บุคคล, ตัว, ตน, เรา, เขา" แล้วขอยืมทำวัตรเช้ามาอีกบทหนึ่งที่ว่า :

"สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติ" แปลว่า ธรรมทั้งหลายล้วนเป็นอนัตตา คือ ไม่ใช่ตัวตน ไม่มีอะไรทั้งสิ้นมาพิจารณา

ดวงจิตที่มีสมาธิตั้งมั่นแล้ว เมื่อนำมาใช้พิจารณาสภาวะธรรมเช่น "นามรูป" เป็นต้น ก็จะเกิด "ปัญญาญาณ" เห็นเป็น "อนัตตา" ไม่มีตัวตนอะไรทั้งนั้น จิตก็จะไม่ยึดมั่นถือมั่นสภาวะธรรมนั้น ๆ จิตก็จะเข้าถึง "อริยคุณธรรม" ขั้นต่ำ บันลุ "โสดาบัน" สามารถละสังโยชน์เบื้องต้นได้ ๓ ข้อ คือ.–

(๑) สักกายะทิฏฐิ (ความถือว่าเป็นตัวเป็นตน)

(๒) วิจิกิจฉา (ความลังเลสงสัยในธรรมทั้งปวง) และ

(๓) สีลัพพัตตปรามาส (ยึดมั่นเชื่อถือศีลพรตหรือถือมงคลตื่นข่าว) เป็นพระอริยบุคคลเบื้องต้น ไม่ตกต่ำ ปิดทางอบายได้โดยเด็ดขาด

ท่านพระกัมมัฏฐานาจารย์ ท่านท้าไว้ว่า ถ้ามี "สัจจะจิต" (จิตจริง) "วิริยะสัจจะจิต" (จิตที่เพียรจริง) ก็จะสามารถวิ่งถึงหลักไชย คือถึงจุดรอดพ้น บันลุพระนิพพาน ได้ภายใน ๗ วันอย่างแน่นอน

เหตุดังนั้น ขอท่านทั้งหลาย อย่าได้มีความประมาท พึงทำความเพียรจะได้เป็นปัจจัยนิสัย นำปุพพาธิการส่งเสริมการปฏิบัติธรรมให้เจริญก้าวหน้าไปพบจุดสูงสุดในพระพุทธศาสนา ได้สมดังความปรารถนาทุกท่านเทอญ.

ขอจบ "เพชรพระกัมมัฏฐาน (แบบธัมมาธิปไตยกถา-หรือที่เรียกว่า – โตแล้วเรียนลัด) ของวัดใหญ่อินทาราม ชลบุรี ลงแต่เพียงเท่านี้.

เนื่องด้วย ท่านเจ้าคุณไพโรจน์ภัทรธาดา เจ้าอาวาสวัดใหญ่อินทาราม จังหวัดชลบุรี จะจัดการปลงศพโยมมารดา ในวันที่ ๒ ก.ค. ๑๐ ศกนี้ ในฐานะที่ข้าพเจ้านับถือท่านเป็นญาติผู้ใหญ่ที่เคารพอย่างสูง เพราะว่าท่านได้เป็นผู้อุปถัมภ์กิจกรรม "องค์การเผยแผ่ธรรมกวีนิพนธ์ไทย" ให้เจริญก้าวหน้าเป็นลำดับตลอดมา นับว่าท่านเป็นผู้อุปการะคุณ ได้ช่วยเชิดชูชีวิตองค์การ ฯ ให้ดำเนินการไปได้อย่างสำคัญที่สุด

เพราะฉะนั้นในงานปลงศพโยมมารดาของท่านในครั้งนี้ ข้าพเจ้าเห็นว่า "เพชรนิราสสังขาร" ที่ข้าพเจ้าได้แต่งแจกเป็นธรรมวิทยาทานเมื่อวันมาฆบูชา ๒๔ ก.พ. ๑๐ นั้น ได้รับคำชมเชยจากผู้ที่ได้รับแจกทั่วไปว่า เป็นคติเตือนใจดี และมีกวีโวหารไพเราะห์เพราะพริ้ง ข้าพเจ้าจึงขอมอบต้นฉบับให้ท่านนำลงพิมพ์ ในหนังสืออนุสรณ์ที่แจกชำร่วยในงานศพโยมมารดาของท่าน ด้วยความยินดีเป็นอย่างยิ่ง.

"เพชรนิราสสังขาร." (นิราสสั้น ๒ นาที)

นิราสร้างห่างห้องกองสังขาร
หลายโกฏิ์ชาติเป็นทาสเจ้ามาเนานาน
วนสงสารหวาน, ขม, สุข, ทุกข์ระคน
อนิจจัง! สังขารสัตว์อนัตตา

อวิชชาพาชีพเขลาเมามากหน
รัดชีวิตและจิตใจให้ร้อนรน
สุดทานทนผจญโลกโศกทุกยาม
เกิดแล้วแก่แลเจ็บตายเวียนว่ายวัฏฏ์
กรรมของสัตว์อุบัติหล้าน่าเกรงขาม
ประเดี๋ยวเย็นประเดี๋ยวร้อนหลอนติดตาม
ทุกรูป, นาม หามทุกข์สุขทุกวันไป
เผชิญโชคโลกธรรมประจำหล้า

ตัวตัณหาพาชีวิตจิตหวั่นไหว
แบกบุญ, บาปซับซ้อนอ่อนอกใจ
กรรมเก่า, ใหม่ให้ผลวุ่นวนเวียน
กิเลศ, กรรม, วิบากเกิดซากซ้ำ
ยุ่งยากย้ำทำจิตคิดหนักเศียร
ต้องปรนเปรอจิตกายหมายพากเพียร
ไม่แปลงเปลี่ยนทุกทิวาราตรีกาล
นับแต่นี้ไม่มีพบประสบหน้า
จำไกลคลาลาลับล่วงห่วงสังขาร
ขอจำศีลพักกินเพลบำเพ็ญฌาน
เพ่งดวงญาณปัญญาเลิศเลิกเกิด, ตาย

สังขารเอ๋ย! เคยเคล้าคู่อยู่กับจิต
ฉันได้คิดขืนชิดเจ้าเศร้าไม่หาย
เสพแต่ทุกข์สุขอามิษติดมิวาย
ขอลาตาย – – หมายนิพพานศานติเอย ฯ

ล. สารภาพ
(ล้ำ สารภาพ)
๒๔ ก.พ. ๑๐

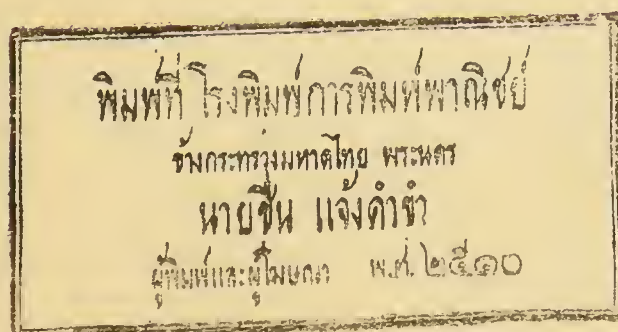
วัดใหญ่อินทาราม อ. เมือง จ. ชลบุรี
(ประธานองค์การเผยแผ่ธรรมกวีนิพนธ์ไทย)

" ปัจฉิมพจน์ท้ายบท. "

ปัจฉิมชีพ รีบวิจารณ์ สังขารไว้
เพ่งพระไตร ลักษณ์เลิศ บังเกิดผล
อวิชชา ตัณหา พามืดมนธ์
เพียรผ่านพ้น สนใจธรรม ล้ำรูจี
เร่งระวัง ตั้งสังวร ถอนตัวเหตุ
จิตสังเวช สู่แสงธรรม นำวิถี
จิตสำรอก ฟอกกิเลศ เหตุราคี
เรื่องโลกนี้ ไม่มีว่าง ต้องวางเอง ฯ

โอมอินทา.

วัดใหญ่อินทาราม ชลบุรี.

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์การพิมพ์พาณิชย์
ข้างกระทรวงมหาดไทย พระนคร
นายชิ้น แจ้งคำขำ
ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๑๐

